REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia,
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birouri de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lessner, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 42)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 229.—Anul LXIII. Brașov, Sâmbătă-Duminecă 15 (28) Octomvrie. 1900.

Din causa sfintei sĕrbători de mâne, Sâmbătă, Cuv. Sft. Paraschiva, ḑiarul nu va apăré până Lunĭ séra.

Proprietarii ungurĭ în Ardeal.

Congresul agrar, ce s'a ținut înainte cu vr'o două sĕptĕmânĭ în Cașovia, a avut între altele darul, de a scóte la ivélă în colorile cele mai posomorîte starea de tot critică, în care se află nu numai clasa proprietarilor micĭ și mijlocii din Transilvania și Ungaria, dér peste tot agricultorii și pe urma lor comerciul și industria dinăuntru.

In acel congres s'a vorbit, firesce, numai despre proprietarii de pâmĕnt maghiarĭ și mulțĭ dintre vorbitorĭ s'au ocupat cu de-adinsul de proprietatea mică și mijlocia maghiară din Ardeal și de mĕsurile, ce ar trebui sĕ se ia grabnic pentru îndreptarea relelor. S'a ḑis, că nu într'atât pĕcatele și negligențele proprii ale „nemeșilor“ ardelenĭ sunt causa decadenței și ruinului lor material, cât mai mult politica economică a guvernelor unguresci, care a trecut cu vederea peste miseria în care se sbat și i-a lăsat sĕ mérgă cu pașĭ repeḑĭ spre catastrofă. S'a ḑis tot-odată: de vom pierde proprietatea maghiară mijlocia și mică în aceste „ținuturĭ espuse“, vom pierde Ardealul!

Țipetul congresiștilor din Cașovia a aflat rĕsunet viu în pressa maghiară de tóte nuanțele. Diare ca „Bud. Hirlap“, „Magyarország“, „P. Napló“ ș. a. au început sĕ bată toba cea mare de alarm și sĕ strige, că moșierii maghiarĭ ardelenĭ se prăpădesc. Căutând după isvorul primejdiei în care se află „hétszilvașii“ de prin Ardeal, l'au găsit până și în operațiunile „băncilor valahe“ carĭ — după părerea șoviniștilor — ar îmbia banĭ cu împrumut pe ipotecă moșierilor ungurĭ, ér aceștia neputênd sĕ achite datoriile la timp și băncile ne mai voind sĕ le dea „pardon“, pun mâna pe pămĕntul Maghiarilor și-l dau apoi „Valahilor“. Povestea acésta iscodită cu precugetare și rea intențiune nu e nouă, am vĕḑut'o de multe-orĭ folosită de foile unguresci. Până acum însĕ nicĭ una din ele n'au putut sĕ dovedéscă nimic din învinuirile acele. Ba aceste învinuirĭ au fost desmințite chiar prin mărturisirea unui Ungur vestit ardelean, G. Ugron, care a scris mai dĕunăḑĭ într'o fóiă din Clușiŭ, că nu este adevĕrat, „că „Albina“ strică pe Săcui îmbiându le banĭ“, căcĭ „nicĭ o bancă nu-șĭ îmbie banii între referințele rele și lipsite de astăḑĭ“.

Dér sĕ lăsăm la o parte plângerile diferite, întemeiate și neîntemeiate, carĭ resultă din colónele foilor șoviniste unguresci și sĕ citĕm unele date statistice, carĭ ne tălmăcesc mai bine decât orĭ-ce articul de ḑiar, causele decăderii materiale și a sĕrăcirei proprietarilor în țéră la noi.

După statistica din 1895 erau în Transilvania și Ungaria în acel an 1.279,000 proprietățĭ sub 5 jughĕre catastrale; 1.085,000 proprietățĭ dela 5—100 jughĕre catastrale. Proprietarĭ mijlocii erau cam 20.000 și proprietarĭ marĭ cu peste 1000 jughĕre 4000.

Un congresist dela Cașovia a constatat, că întreg pămĕntul Transilvaniei și Ungariei valoréză cincĭ mii de milióne florinĭ, dér este îngreunat cu datoriile statului până la 62% din valórea totală, adecă cu *trei mii și o sută de milióne*. Datoria acésta colosală este costrasă, firesce, de către stat, ér poporul trebue sĕ plătéscă an de an ḑecĭ și sute de milióne numai ca dobêndă.

Datele privitóre la datoriile private sunt dór' și mai îngrozitóre. Statistica arată, că în 1891 datoriile contrase de privațĭ erau de 205.000,000 fl.; în 1895 de 315.000,000 și în 1898 de 333.000,000 fl. Așa-dér în timp de 9 anĭ fû întabulată pe proprietățĭ nemișcătóre suma colosală de 853 milióne florinĭ.

Urmările? Étă un esemplu: anul trecut (1899) s'au vêndut de bunăvoie de către proprietarii lor 327,000 posesiunĭ imobile, ér 19.000 au fost licitate. Și acest „strălucit“ resultat al politicei economice unguresci privesce pe toțĭ locuitorii de-opotrivă, pe proprietarii micĭ și marĭ, pe Ungurĭ, Românĭ, Germanĭ, Slovacĭ etc. — căcĭ în privința acésta toțĭ suntem *egali*, afară dór' de Jidovĭ, carĭ și aicĭ sciu sĕ esploateze situațiunea.

Étă dér causa cea mai de căpetenie pentru care proprietatea mică și mijlocie merge cu pașĭ repeḑĭ spre dĕrăpănare. Dările sunt așa de marĭ, încât ele abia mai pot fi acoperite din esploatarea pămentului.

De altă parte și cerințele timpului cresc mereu, așa că om sĕ fiă acel proprietar de pămĕnt mai modest, care mai avênd și aspirațiunĭ de așĭ aduce familia, sĕ pótă face față tuturor greutăților și totușĭ sĕ nu cadă în ghiarele creditorilor de tot feliul, în carĭ ajuns odată cineva, anevoie mai póte scăpa.

Afară de aceste neajunsurĭ și rele ale timpului trecut și present, mai sunt însĕ numĕrósele pĕcate, cărora li-s'au făcut robĭ sumeții proprietarĭ ungurĭ din Ardeal, mai ales cei mijlocii, așa numiții „gentry“, carĭ pĕcate îi împing cu pașĭ repeḑĭ spre prăpastiă. Vom atinge numai unele din ele.

Poftele și luxul lor — cine nu le cunósce, care scie cum le place sĕ trăéscă fără muncă ca domnĭ, carĭ n'au decât sĕ poruncéscă și sĕ li-se facă tóte pe voie? Ei bine, aceste pofte i-au adus la sapă de lemn, așa că partea cea mai mare din ei alérgă ca nisce căpăĭ flămânḑĭ după câte-o slușbuliță în comune și comitat, ținêndu-șĭ însĕ nasul mereu sus și jucând mereu pe domnii și stăpânii cheltuitorĭ, deși sunt datorĭ vênduțĭ.

Și cu tóte acestea ei jócă încă cu trufiă pe „representanții maghiarismului în Ardeal.“

Foile șoviniste, carĭ îi numesc așa, se mai plâng asupra lor, că sunt desbinațĭ până la mĕduvă între ei — e vorba de „nemeșii“ ungurĭ din Ardeal — și acésta mai ales de când au nĕvălit în țéră Jidanii, carĭ se pricep de minune a împărechia și învrăjbi pe cei, pe care apoi voesc sĕ-i esploateze. Nu este grand spaniol, care sĕ privéscă cu atâta dispreț la semenul sĕu, ca așa numitul „gentry“ maghiar ardelean. Sunt cu sutele casurile, când un „nemeș“ cu ceva stare, se rușinéză și se feresce chiar de ruda sa mai sĕracă.

Așa-dér nu numai crisa agrară, care a făcut sĕ scadă prețul cerealelor în mod atât de simțit; nu numai urmările rele ale grelelor sarcinĭ publice și trebuințele prea marĭ ale timpului sunt causa, că proprietarii nădrăgarĭ ungurĭ din Ardeal au ajuns în starea dĕrăpănată de aḑĭ, — ci în mĕsură însemnată sunt causa și pĕcatele parte moștenite, parte însușite în cursul timpului.

Intre tóte pĕcatele lor însĕ cel mai mare este trufia și ura lor de rassă față cu Românii și Sașii conlocuitorĭ, care nasce în ei acea îngâmfare próstă, ce-i face nedestoinicĭ de muncă și stăruință seriósă, nedestoinicĭ de a-șĭ cunósce greșelile și a și-le îndrepta, nedestoinicĭ de a înțelege glasul timpului, care trece și va trece încă de aci încolo cu cel mai mare dispreț peste secăturile și ticăloșiile unui șovinism, care a eșit ca un miasm veninos din rugina și putregaiul vremurilor privilegiate de odinióră, când numai „nemeșul“ ungur era privit ca om.

Au trecut acele vremurĭ, și decă îngâmfații ciolănarĭ de aḑĭ din Ardeal, bucurându-se de sfărmiturile, ce cad și pentru ei de pe masa bogată a păturei domnitóre jidanomaghiare din Budapesta, mai cred, că acele timpurĭ pot sĕ reînvieze, — atuncĭ sunt ómenii cei mai de compătimit și-șĭ merită sórtea, ce și-au croit'o.

Este rușinea veacului a vedé, cum își închipuesc șoviniștii viitórea „acțiune economică“ a guvernului pentru salvarea „nemeșilor“ maghiarĭ scăpătațĭ din Ardeal. Din propria lor putere nu mai cred nicĭ patronii lor, că se vor puté ridica, ci tot pe spinarea și pe socotéla Românului vor sĕ-i ridice. Un ḑiar de frunte guvernamental nu se sfiesce a veni cu propunerea de a-se face o descriere etnografică a stărilor agrare din Ardeal, cu scop de a-se dovedi „unde și când au fost strîmtorațĭ în Ardeal Maghiarii de către Românĭ“ și carĭ ar fi mijlócele, de-a scăpa pe Maghiarĭ și Săcui din pretinsa strîmtóre, în care i-au adus Românii. Și câte alte propunerĭ de acestea s'au făcut și la congresul amintit agrar și s'au făcut și se fac și de către cei dela putere.

Va sĕ dică nu munca, nu emulațiunea sĕu întrecerea cinstită, luptând fiă-care popor după puterile sale pentru înaintarea și pentru bunăstarea sa materială, ci apăsarea și scurtarea unora pe contul altora sĕ fiă scăparea „maghiarismului ardelenesc“?

Slabă trébă și tocmélă. Ea nu numai că nu va puté scăpa pe unii de dĕrăpănare, dér va duce țéra întrégă în prăpastiă. Nu așa se ridică țĕrile și popórele, ci, cum ne dovedesce istoria, numai prin dreptate, prin egala rĕsplată a muncei cinstite și a jertfelor aduse pentru binele obștesc și prin iubire între ómenĭ.

Noi Românii luptăm pentru dreptate și adevĕr, și, după legile firei chiar, vom ajunge pe calea muncei cinstite, în mânia tuturor piedecilor și prigonirilor, mai iute la țintă, decât aceia, carĭ nădăjduesc în grația și forța brutală a celor dela cârmă, ca sĕ-i pună érăși în picióre prin scurtarea și cutropirea poporului nostru.

Revista politică.

Sĕptĕmâna acésta dieta ungară a ținut numai vr'o două ședințe. Au fost însĕ desbaterĭ lungĭ în *comisiunile camerei*, carĭ s'au ocupat cu budgetele ministeriilor pe anul 1901. Oposiția maghiară a desfășurat și cu prilegiul acesta o luptă destul de înfocată contra guvernului, luptă, care póte fi considerată ca un preludiu al discusiunilor agitate, ce vor urma în dietă cu ocasiunea desbaterei budgetare.

*

Nimenĭ nu se aștepta, și póte că mai puțin șeful guvernului unguresc, ca *activitatea actualului guvern* sĕ fiă *desaprobată* din punct de vedere național maghiar. Acésta însĕ s'a întâmplat chiar alaltăerĭ în congregația comitatului Mureș-Turda, ce s'a ținut în orășelul Turda. La ordinea ḑilei era desbaterea asupra rescriptului ministrului de interne, prin care se încuviințéză budgetul orașului Reghinul-săsesc, ce cade pe teritoriul numitului comitat. Incuviințarea ministrului a fost considerată de membrii șoviniștĭ maghiarĭ ai congregației ca vătĕmătóre, pentru-că — spune un raport telegrafic al oficiosului „Kel. Ert.“ — „*în gimnasiul săsesc din Reghin instrucțiunea se face în spirit nepatriotic*“. Comitetul permanent a propus simpla luare la cunoscință a rescriptului ministerial, dér unul din membrii congregației (Dr. Gal Sandor) a făcut contra-propunerea, ca congregația sĕ-șĭ esprime „*îngrijirile sale patriotice față de activitatea guvernului*“. Un alt membru, redactorul dela „Szekely Ellenzek“, a propus sĕ se voteze *neîncredere* față de guvern.

Propunerile acestea au dat ansă la discusiunĭ fórte înfocate până când în fine s'a luat hotărîrea, ca comitatul sĕ trimită ministrului de interne o adresă, în care sĕ-șĭ esprime *îngrijirile sale față de activitatea guvernului.* Publicarea acestei hotărîrĭ s'a făcut în mijlocul unei furtunĭ și agitațiĭ, ce nu se póte descrie.

*

In străinătate evenimentul, care a dat mai mult de vorbit în cercu-

rile diplomatice și politice și în pressa lumei întregĭ, a fost *convenția dintre Germania și Anglia privitóre la China*, ce s'a încheiat în 16 l. c. Convenția acésta stabilesce în punctul prim principiul așa numit al „ușei deschise“, séu cu alte cuvinte, tóte națiunile fără deosebire sĕ fiă egal îndreptățite în privința economică și comercială în China. Se stabilesce mai departe, ca cele douĕ puterĭ (Anglia și Germania) sĕ nu foloséscă încurcăturile de adĭ din China pentru a dobêndi avantagii teritoriale în imperiul chines și se susțină integritatea teritorială a acestui imperiu. Intr'un alt punct convenția enunță, că décă vr'o altă putere, folosindu-se de încurcăturile din China, ar voi sĕ facă cucerirĭ, Anglia și Germania îșĭ reservă dreptul de a face pașĭ pentru asigurarea intereselor lor în imperiul chines. Principiile cuprinse în convenția anglo-germană au fost comunicate tuturor puterilor interesate, cu scop de a-se alătura la ele.

Până acum însĕ, afară de Austro-Ungaria și Italia, nicĭ una din puterĭ nu șĭ-au dat consimțĕmêntul. Privirile tuturor sunt îndreptate acum asupra decisiunei, ce o va lua Rusia, dela care atêrnă, firesce, și atitudinea Franciei. Foile rusescĭ s'au pronunțat contra convenției. Gazeta rusésca „Novoje Vremja“ scrie, că diplomația rusésca este convinsă, că nicĭ Rusia, nicĭ Francia, nicĭ America și Japonia nu se vor alătura la convenția.

*

Intr'aceea în *China* însașĭ lucrurile continuă a fi tot încurcate. De mult se tot vorbesce despre începerea negocierilor de pace, până acum însĕ nu s'a făcut nimic serios. Pare din contră, că prospectele pentru pace sunt adĭ mai puțin promițĕtóre, decât mai înainte, după-ce curtea imperială chinesă stă și acum sub influența partidei resculaților.

*

Din *Africa-sudică* sosesc și acum scirĭ despre lupte continue între Burĭ și trupele englese. Ḑilele acestea au fost numĕróse ciocnirĭ mai micĭ, în care Englesii au avut pierderĭ însemnate.

Președintele *Krüger* s'a imbarcat pe un vapor, plecând spre Europa. El va merge prin mai multe capitale europene, ca sĕ înduplece pe cei mai puternicĭ a interveni în favórea unei păcĭ cinstite. Irlandesii au pregătit o frumósă adresă, pe care vor s'o presenteze lui Krüger. In adresa acésta se glorifică eroismul Burilor și se desaprobă atacul neuman, ce l'au îndreptat Englesii contra libertății și independenței lor.

Cu tótă strîmtórea, în care au ajuns, Burii sunt hotărîțĭ a continua lupta. Acésta se vede și dintr'un rĕspuns, ce l'a dat generalul Botha la una din proclamațiunile lordului Roberts. Etă ce ḑice Botha:

„In privința ordinelor d-v. de a incendia și de-a dinamita fermele, de-a asvêrli din ele pe femei și pe copii fără apĕrare și fără mijlóce de traiŭ, nu pot decât sĕ constat, că eu cel puțin întâia-óră vĕd producêndu-se asemenea fapte între beligeranțĭ civilisațĭ. Nu-mĭ rĕmâne decât sĕ protestez în contra acestor mĕsurĭ ca fiind absolut contrare tuturor principiilor dreptului de rĕsboiŭ între puterĭ civilisate. Spre a-se sfîrși, doresc sĕ vĕ dau asigurarea formală, că nimic din aceea-ce ațĭ puté întreprinde împotriva femeilor și copiilor noștri nu ne va împedeca sĕ urmăm lupta pentru independența nóstră“.

Dela congresul național bisericesc din Sibiiu. Ca întregire a celor împărtășite în numĕrul de Duminecă însemnăm, că Sâmbăta trecută congresul a ținut ultima sa ședință, în care după-ce s'a vorbit despre modul, cum diecesele sĕ pótă promova învĕțĕmêntul nostru școlar s'a raportat despre starea fundațiunei Gojdu, al cărei capital este adĭ de 1,813,732 florinĭ. In restimp de 30 de anĭ fundațiunea s'a urcat așa-dér cu un milion 719,732.

S'a decis, ca sĕ se aducă mulțumită membrilor representanței și sĕ se facă parastas prin comune pentru fericitul fundator Gojdu, și portretul lui comunelor sĕ li-se dea gratis.

Cel mai important punct din ordinea de ḑi a congresului a fost **alegerea consistorului** *metropolitan*.

Membrii aflătorĭ în viéță s'au realeș. A rĕmas a se alege din nou doi *asesorĭ primarĭ* în senatul bisericesc ambi din diecesa Aradului, un *asesor ordinar* din archidiecesă și un *asesor suplent* în sanatul școlar tot din archidiecesă.

Votarea a fost secretă. Au votat cu totul 79 deputațĭ, majoritatea absolută au fost 40.

Alegerea a decurs liniștit, dér totușĭ s'a dat o luptă decisivă între diferitele grupărĭ, și adecă, precum dinainte se scia, grupul goldișist din Arad își dăduse tóte silințele sĕ alégă pe vicarul *V. Mangra* în senatul bisericesc, dér n'a reușit. La scrutiniu au întrunit cele mai multe voturĭ Augustin *Hamsea* (63) și Ioan Ignatie *Pap* (44) ca asesorĭ în senatul bisericesc. V. *Mangra* a primit numai 33, ér Vasilie *Beleș* 13 voturĭ. O bilă a fost albă și una nevalidă.

In senatul epitropesc a fost ales Part. *Cosma*, cu 74 voturĭ. Trei bile au fost albe și trei nimicite; ér în senatul școlar a fost ales Nicolau *Ivan* cu majoritate de 47 voturĭ, Tr. *Bădan* a primit numai 26 voturĭ.

Congresul a fost închis printr'o vorbire căldurósă a Metropolitului, căreia între sgomotóse aplause ale congresului i-a mulțumit pentru înțeléapta conducere a lucrărilor congresului deputatul Dr. Ios. *Gall*.

Trei episcopii nouĕ.

Cetitorilor noștri le este cunoscut, că congresul național bisericesc gr. or. din Sibiiŭ, într'o ședință din sĕptĕmâna trecută, a primit propunerea comisiunei organisătóre cu privire la înființarea încă a trei episcopii: una la Oradea-mare, unde este și adĭ consistoriu și vicar episcopesc, și altele cu totul nouĕ în Timișóra și Clușiŭ séu Deșiŭ pentru ținuturile de nord ale Ardealului.

Era de prevĕḑut, că acésta decisiune congresuală va stîrni o discusiune viie și pătimașe în foile opoziționale maghiare, la care vor lua parte ca întotdéuna în felul lor și foile guvernamentale.

Atacul l'au deschis nesăbuiții dela „Egyetertes“, care a dat alarma, că prin cele trei episcopii gr. or., ce vor fi a-se mai înființa, se vor întări numai „Valahii“, și au început sĕ strige érăși în contra guvernului Szell că sufere tóte acestea. Imediat au urmat, după fóia kossuthistă, clericalii oposiționalĭ dela „Alkotmany“, carĭ în fanatismul lor religionar catolic vĕd chiar în înființarea episcopiilor amintite o „organisare a Românilor în contra Romei“, înțelege adecă în contra bisericei catolice. Ei scriu un articul cu acest titlu, care prin neesactitățile, suspiționările și insultele, ce le conține, nu face onóre numitei fói, „Alkotmany“ năvălesce turbat asupra bisericei gr. or. contrar ținutei sale seriόse de mai înainte.

Ce póte sĕ sufere Roma și biserica catolică, décă biserica română gr. or. îșĭ va completa organisarea sa prin înființarea de câte-va episcopii nouĕ? E învederat dér, că „Alkotmany“ sub masca religionară, face propaganda cea mai condamnabilă șovinistă în contra naționalității române din Transilvania și Ungaria.

Tot în contra naționalității române sunt îndreptate și uneltirile catolicilor ungurĭ contra organisațiunei autonome a bisericei române unite. Va sĕ ḑică iau pe unul, ca sĕ dea într'altul, și intors, țintind numai la una: adecă la slăbirea și totala aservire a poporului român fără deosebire de confesiune.

Acum vin foile guvernamentale și chibzuesc cum s'ar puté folosi de cestiunea înființării nouĕlor eparchiĭ române gr. or., pentru-ca sĕ revisuéscă statutul organic al bisericei, adecă sĕ-l bată pe calapodul unguresc.

Dér vom avé destul prilegiŭ a reveni la planurile dușmanilor neamului și ai bisericei nóstre.

Crimele Bulgarilor

Ordonanța definitivă.

Astăḑi este cunoscută ordonanța definitivă, dată de judele instructor *I. Florescu* privitor la omorîrea lui Chiril Fitowski, la omorîrea profesorului Ștefan Mihăileanu și la complotul contra vieții regilor României și Serbiei. Faptele stabilite de acéstă ordonanță pun în uimire, nu atât prin descoperirea atrofiării morale la unii indiviḑĭ, cât prin descoperirea unei stărĭ de lucrurĭ anormale în Bulgaria. In mintea fie-căruia vine întrebarea: este vorba de crimele câtor-va Bulgarĭ, séu este vorba de crime bulgăresci?

Dér sĕ precisăm aceste observațiunĭ.

In séra de 1 Februarie 1900, pe la óra 10, Chiril Fitowski este omorît, cu toporul, de Boiciu Ilieff, în tovĕrășiă cu Nicola Miteff, Mitu Stoiceff, câte trei venițĭ în acest scop din Bulgaria, și cu Alexandru Trifanoff, student în Bucurescĭ. Care este motivul crimei?

Căpitanul Ivan Popoff, din reg. 2 Isicrski, cu reședința în Rusciuc, însărcinéză, în numele comitetului macedonean din Sofia, pe Chiril Fitowski, soldat tot în reg. 2 Isicrski, sĕ cumpere arme în România, încredințându-i 700 lei. Intârḑiând prea mult în România Fitowski, căpitanul Popoff se plânge soției aceluia, că a mâncat paralele, afirmând, că suma încredințată era mult mai mare de 700 lei. Fitowski trimite o scrisóre, în care ḑice: „décă Popoff nu-mĭ trimite 25 lei și un pașaport, nu va fi bine nicĭ de el, nicĭ de mine“. Avem dér dreptul sĕ credem, că Popoff a furat banĭ ai comitetului macedonean și că Fitowski scia acésta.

Pe la 15 Ianuarie, căpitanul Popoff, înțeles cu locotenentul Stoianoff și căpitanul Protogheroff, vine în Bucurescĭ cu scopul d'a momi pe Fitowski sĕ mérgă la Rusciuc, unde erau gata sĕ-l omóre asasinii Ilieff, Miteff și Stoiceff; dér Fitowski, după ce ajunge la Giurgiu, refusă sĕ trécă Dunărea.

Atuncĭ, Ilieff, Miteff și Stoiceff sunt trimișĭ la Bucurescĭ de Boris Sarafoff, președintele comitetului macedonean, se omóre pe Fitowski.

După câte-va ḑile dela sĕvîrșirea crimei, locotenentul Stoianof și alțĭ membri din comitetul macedonean amenință cu

---

FO!LETONUL „GAZ. TRANS“.

Intre ómenĭ.

— Snovă. —

N'oiŭ ḑice, că n'a fost așa. Căcĭ a mințí nu-i tréba mea. Asta diregătorie o las acelora, carĭ umblă cu poveștile și îșĭ pun înainte minciunile, cum omul de omeniă blidul cu plăcintele. Ci eu voiŭ spune o întêmplare adevĕrată, care am auḑit'o și eu odată. Și scițĭ dela cine?... Ehei! asta a o sci ar fi bine.

Dela badea din *Ortelec*, frate; om de parolă și ispăsit de pĕcate. Că dór, Dumnea-sa e protopop, — și n'a sătura cu minciunĭ pe norod. Tăcețĭ déră și mĕ ascultațĭ, și, déc'o fi minciună — iertațĭ....

*

Ḑice, adecă, că Dumnea-sa leul, — cunóscețĭ D-vóstrĕ firea lui, mai bătênd cele stepe pustelnice mișunând după de-ale guriĭ, se întêlnesce odată — gâcĭ?... se întêlnesce veliștem cu jupânésa mâță.

„Bună ḑiua, surată“, ḑice leul.

— Mulțam dumitale, nălțate împĕrate; bună sĕ-țĭ fie *dirima.*)*

„D'apoi de unde? până unde, soro, prin țĕrile aste strĕine și departe de tine?“

— Mai sciu și eu! Ècă alerg și eu drumurile, ca cel nĕcăjit și alungat de gândurĭ. Umblu sĕ-mĭ mai îndulcesc cele ḑile, că prea mi-le-au oțetit, pe unde am trăit.

„Rea țéră trebue sĕ fie și pe la voi, soro, ḑise leul, căcĭ după pene și port — cum te arățĭ, — par'că te-ai trage din neamul meu; dér atât eștĭ de pipernicită, cât — sĕ-mĭ fie de față frații — chiar, că mi-ar fi rușine de tine“.

— Așa-i Măria ta. *Am trăit între ómenĭ, și,* — n'am ce spune.

„Intre ómenĭ?... Și ce pómă e aceea?“ se miră leul“.

— Nu poftì Măria ta sĕ i cunoscĭ, că dracu-i drac și e de dóuĕ felurĭ: împelițat și neîmpelițat, dér omul îi întrece pe toțĭ. Omul s'ar mânca și unul pe altul.

„Ascultă bre!... Auḑĭ, soro, că mĕ facĭ dornic, sĕ cunosc și eu leguma aceea. N'ai puté sĕ-mĭ arățĭ vre-o mutră?...“

— Nu poftì, Măria ta. Amar mie, că-i cunosc; bogda de cine nu-i cunósce.

Intre aceste, — ce-ai gândì: de unde, de unde nu — întrébă-mĕ — trece pe acolo un moșneag, și mai în urma lui un băiat.

„Uită mĕi!!... ḑice leul, arătând spre moșnneag — „dóră nu o fi acesta om?“

— Nu, Măria ta, rĕspunde mâța, acesta numai a *fost* om.

„Mai ḑi-mĭ cela“, întrébă leul — și arată spre băiat.

— Acela, Măria ta, — grație capului meu, — numai o sĕ fie om; dér lasă-i pusderiilor, nu-țĭ face gândurĭ cu ei. Nu-s vrednicĭ.

Grăesc și eu ca cel pățit. Am trăit între ei și, étă la ce m'am ales?... dușmanii mĕ gonesc și neamul meu se rușinéză de mine!

— Așa-i. Nu-s vrednicĭ... Omul — ca ciuma și ca bólele cele lipiciόse: unde-l veḑĭ, sĕ-l încunjurĭ și sĕ te ferescĭ de el.

Astfel povestind leul și mâța — cucernica — étă-mi-te, că vine un călăreț, purtând la stânga o sabiă strălucitóre și la brêu dóuĕ pistóle.

— „Auăŭ — ḑice mâța — ăsta-i om“, și trage pe leu mai aprópe.

Călărețul cugetând și temêndu-se, că leul vrea sĕ-l atace și sĕ-șĭ facă o tocană bună din ciolănuțele lui, apucă pistólele și grabnic, ca celui ce-i arde casa, le descarcă asupra leului. Imbrâncesce apoi sabia și se apără ca cel din primejdiă până când *Cucernica* cu vicleșugul ei muieresc îl silesce pe leu sĕ-i dea bună pace și sĕ facă un „*rückwätskonzentrirung*“.

„Alelei, soro“, ḑice leul către mâță, netedindu-șĭ cu laba ranele din frunte, „nu mĕ mir, că te-ai pipernicit până p'acolo trăind între ómenĭ. Mai mult mĕ mir, că nu te-ai năpustit cu totul. Că uită! numai de dóuĕ-trei-orĭ ce-mĭ scuipase în ochĭ

---

*) *dirima*: provincialism sătmărean. Vedĭ:
Dirimă de putrigaiŭ
Cum n'am cuțit sĕ te taiŭ.

mórte pe vĕduva lui Fitowski, décă se va presenta în România sĕ céră pedepsirea omorîtorilor și o forțeză sĕ dea declarația mincinósă, că soțul ei a fost spion al Turcilor.

Étă dér, că trei ofițerĭ în activitate, căpitanul Popoff, locotenentul Stoianoff și căpitanul Protogheroff, pentru a ascunde furtul unei sume de banĭ, care aparținea comitetului macedonean, rênduesc omorîrea lui Fitowski și comitetul macedonean din Sofia ordonă sĕvîrșirea crimei!

In nóptea de 22 Iulie 1900, profesorul Ștefan Mihăileanu este omorît în Bucurescĭ de Stoian Dimitroff, cu un glonț de revolver. Care este motivul acestei a dóua crime, sĕvîrșită în capitala României de Bulgarĭ?

Stoian Dimitroff a fost poruncit sĕ omóre pe Mihăileanu de Boris Sarafof, Davidoff și Covaceff, președintele, vice-președintele și secretarul comitetului macedonean din Sofia.

Causa hotărîrei? Mihăileanu redacta diarul bucurescean „Peninsula Balcanică!

Trebue sĕ adăogăm, că între cei carĭ au împins la crimă pe Dimitrof, este și căpitanul Troleff, comandantul pompierilor din Rusciuc.

Incă două crime plănuite de comitetul macedonean din Sofia:

I-a. Omorîrea studentului Trifanoff, complice la omorîrea lui Fitowski și arestat în penitenciarul Văcărescĭ, pentru-că era bănuit, că ar fi făcut desvĕlirĭ justiției române;

II-a. Omorîrea lui P. Stoiloff, numai și numai pentru-că a fost pîrît, că n'ar fi patriot, de băcanul Alexoff, care iubia pe nevasta lui.

Pe când se plănuiau aceste crime, Boris Sarafofi, președintele activ al comitetului macedonean din Sofia, a dispus sĕ se spargă casa de banĭ a lui Alex. Stefanoff, cârciumar lângă hotelul Avram.

După omorîrea Bulgarului Fitowski, omorîrea Românului Mihăileanu; după omorîrea Românului Mihăileanu, aflăm, că se încerca omorîrea Regelui României. Boris Sarafoff a ordonat lui Marcu Bosniacoff sĕ omóre pe Suveranul român. Marcu Bosniacoff și Anghel Pop-Arsoff au păzit armațĭ, în diua de 19 Decemvre 1899, sĕ trécă Regele pe podul de peste Dâmbovița în josul călei Victoria; dér Regele n'a trecut.

Este probabil, că comitetul macedonean din Sofia, trimisese asasinĭ și la Belgrad, ca sĕ omóre pe regele Alexandru.

Motivul pentru care sĕ plănuesc aceste două regicide este ca, în vremea în care agenții de sub ordinele lui Sarafoff ar fi provocat revoluțiă în Macedonia, România și Serbia sĕ fie turburate prin dispariția suveranilor lor.

Cine compune comitetul macedonean din Sofia, care poruncesce hoții, crime, regicide? Étă câte-va nume: locotenentul în retragere Sarafoff, colonelul în retragere Jeleawski, locotenentul Busuncoff, locotenentul Zugrafoff, căpitanul Matroff, căpitanul Popoff, locotenentul Garafaloff, căpitanul Protogheroff. Președintele de onóre al comitetului este generalul Nicolaeff, adjutantul principelui Bulgariei.

Așa-dér în Bulgaria, ofițerĭ în activitate, sub președința de onóre a șefului casei militare a Suveranului, poruncesc hoțiĭ, omorurĭ, regicide!

Se póte vedea puterea comitetului presidat de adjutantul Suveranului Bulgariei, din faptul că, în cestiunea crimelor de carĭ vorbirăm, sunt declarațĭ culpabilĭ mai mulțĭ de 20 inșĭ.

De aceea am dis, că ordonanța judecătorului instructor Florescu pune în uimire lumea, nu atât prin desvĕlirea aberațiuniĭ morale la unii individĭ, a lipsei de simț moral la alțĭ individĭ, cât prin desvĕlirea unei stărĭ de lucrurĭ anormale în Bulgaria.

Este vorba de crimele câtor-va Bulgarĭ, séu este vorba de crime bulgărescĭ?

(„Constit.“)

Dela Curtea de jurațĭ din Sofia.

Amĕnunte din procesul lui Ciolacoff.

Curtea de jurațĭ din Sofia a judecat Sâmbătă procesul numitului N. Ciolacoff, supus bulgar, care a încercat sĕ asasineze pe supusul român Th. Cradja, comerciant din Sofia.

Din interogatoriul inculpatului N. Ciolacoff reese, că el e în vîrstă de 21 de anĭ. In urma relei sale purtărĭ a fost isgonit din casa părintească; a avut o funcțiune,— nu spune ce anume— la Curtea princiară. Intr'o di insultă garda, pentru care făcu 20 de dile închisóre.

Intrebat de președinte, acusatul a declarat că într'o di citind „*Peninsula Balcanică*,“ No. 19 din 29 Maiŭ anul acesta, găsi un articol injurios în privința sa și credênd că autorul este Th. Cradja, sĕ duse la prăvălia acestuia spre ai cere explicațiunĭ.

In urma unei certe cu Cradja, scóse revolverul și trase cincĭ focurĭ asupra lui, rănindu-l grav. Ciolacoff fù arestat, ér Cradja fù lăsat într'o baltă de sânge.

Victima Th. Cradja, care n'a găsit în tótă Sofia nicĭ un advocat, suferind încă, a declarat următórele:

„La 4 Apr. un óre-care Iakim Petroff a vinit în prăvălia mea pentru a-mĭ cere banĭ în numele înaltului comitet macedonean. El îmĭ propuse sĕ cumpĕr obligațiunĭ de ale împrumutului macedonean. I-am rĕspuns, că n'am banĭ pentru un asemenea scop“.

„Sunt Român, mĕ ocup de afacerile mele comerciale și în politică nu mĕ amestec. In urma acestor cuvinte Petroff plecă. La 3 Iunie apăru în *Les Reformes* (fóia lui Sarafoff) un articol a lui Ciolacoff, în care eram violent atacat. In séra de 10 Iunie, în momentul când mĕ pregăteam sĕ închid prăvălia, Ciolacoff veni de-o-dată în fața mea și mĕ întrebă pentru-ce n'am dat banii, pe carĭ i-a cerut Petroff“.

„In urma rĕspunsului meu, că nu datoram nimic acestui om, Ciolacoff, întinse revolverul asupra mea și'l descărcă de cincĭ orĭ. Intervențiunea gendarmilor mi a scăpat viața“.

Toțĭ martorii confirmără această deposițiune.

Jurații dădură un verdict, condamnând la trei anĭ închisóre pe Ciolacoff. Condamnatul însĕ fiind minor, pedeapsa îi fù schimbată într'un an închisóre, putênd fi pus în libertate pe cauțiune și cu drept de recurs în casațiune.

Ciolacoff a fost liberat imediat pe 1000 de lei cauțiune.

SCIRILE DILEI.

— 13 (26) Octomvrie.

O harnică comună românéscă. Din comuna *Mosnița* primim o corespondență, în care ni-se descoper frumóse lucrurĭ. Étă ce ne spune între altele: Deși până acum lucrurile în satul nostru Mosnița n'au mers înainte cum ar fi fost de dorit, din causă că poporului i-au lipsit învĕțătorĭ și peste tot conducĕtorĭ bunĭ. De un an încóce însĕ a venit în comună ca învĕțător d-l George *Caba* și deși în timp atât de scurt, s'au făcut între Românĭ lucrurĭ frumóse. Invĕțătorul din propriul sĕu zel s'a început în tótă séra a petrece cu sătenĭ și tinerime în școlă instruindu-i în cântărĭ bisericescĭ și lumescĭ. Prin hărnicia învĕțătorului s'au făcut statute pentru înființarea unei reuniunĭ de cântărĭ și acestea s'au și întărit. Rĕmâne numai ca sĕ se lucre bărbătesce pentru a ne strînge în jurul reuniunei. Tot prin stăruința învĕțătorului s'a arangiat o producțiune care a adus un câștig de 80 coróne destinate pentru înființarea unei *bibliotecĭ*, pe care prin strînsa unire dintre frațĭ încă vom face-o încurênd. — Étă ce se póte, décă are cine sĕ conducă pe poporenĭ și scie sĕ câștige încrederea lor! — V. Iovanel.

Nenorocire. In comuna Heghig de lângă Brașov s'a întêmplat dilele acestea o mare nenorocire. O femeiă sĕracă cu o fată a ei de 18 anĭ s'a dus la cósta unui deal dela capĕtul satului ca sĕ-șĭ aducă de-acolo nĕsip galbin. Când săpau în grópă, care era destul de adâncă, de-odată pămêntul cu o sguduitură puternică se surpă asupra femeilor. Fata murì numai decât, ér mamă-sa a fost scósă, dér greu rănită.—Câte nenorocirĭ de acestea nu se întêmplă și totușĭ țĕranii noștri nu mai învață odată sĕ-șĭ scie cruța viéța de pericule!

Falsificare de vinurĭ în secolul al 18-lea. Falsificarea vinurilor, ca multe alte rele, datéză din timpurĭ vechĭ. Incă la începutul secolului al 18-lea s'au iscat multe plângerĭ pentru abusurile, ce se făceau cu vinurile de Tocai, ba așa departe ajunseră cu falsificarea vinurilor, încât guvernamentul vecinei Polonie a admoniat pentru acéstă autoritățile superióre de guvernament ungare. Plângerile au devenit tot mai dese, așa că a trebuit sĕ aducă Ungurii articulul de lege 118 din 1723 prin care se dispune: „pentru-ca binele public sĕ nu sufere din causa înșelătoriilor privaților, e dreptate, ca cei ce falsifică fiă în orĭ-ce mod vinurile mai alese, séu le înlocuesc cu alte vinurĭ mai rele și le vênd sub numele vinurilor celor bune, *sĕ fiă numai decât pedepsițĭ nimicindu-li-se tóte vinurile*“. — Intr'o altă lege adusă în 1729 art. 12 se obligă de-adreptul autoritățile ca „sĕ îngrijéscă cu diligință de falsificatorii de vinurĭ și sĕ-i pedepséscă în mod esemplar.“ — Va sĕ dică încă pe la începutul veacului al 18 lea se făceau legĭ pentru pedepsirea cât mai aspră a falsificatorilor de vinurĭ, pe când în vremile stăpânirilor unguresci din dilele de adĭ abia se pot căpĕta vinurĭ de cumpărare nefalsificate. E lume jidovéscă în țéra unguréscă!

Căsĕtoria. Primim din Bucurescĭ scirea, că adĭ va avé loc căsĕtoria religiósă a compatriotului nostru *George N. Măciucă* cu d-ra *Ecaterina Moțățeanu*. Dorim viéță lungă tinerei părechĭ!

Cu un bandit mai puțin. Secuiul *Bodo* Péter din comuna Lemniu, în Săcuime, era renumit și tot ținutul se cutremura de el. Avea un trup grozav de puternic și poporațiunea nu mai avea liniște de el, căcĭ era un hoț, care nu scia sĕ crùțe viețele omenescĭ, mulțĭ caĭ a furat din grajdurile ómenilor și multe crime a sĕvîrșit. Era acum la temniță pe 20 de anĭ, dér mórtea l'a scăpat de temniță, deși se spune despre el, că în dilele din urmă dorea tare viața. Poporațiunea din acel ținut se bucură mult, că a scăpat de acéstă spaimă a lor.

Cununii. D-l *Dumitru A. Badea* și d-ra *Elena D. Rusu*, amêndoi din Brașov se vor cununa mâne în biserica Sf. Adormirĭ din Brașovul-vechiŭ.

— D-l *Mateiŭ M. Stroescu* cântăreț în Turcheș și d-ra *Aneta I. Sulu* din Cernatu se vor cununa Duminecă în 22 Octomvrie (4 Nov.) 1900 în biserica S.-lui Nicolae din Cernatu.

Tifoidă. Din Arad se telegraféză, că în comuna Curticĭ de câte-va dile graséză tifoida. Dilnic mor câte 4—5 inșĭ.

In interesul economilor din comitatul Făgărașului suntem rugațĭ a publica următórea înscinŭare: La cererea reuniunei agricole comitatense, d-l ministru de agricultură a binevoit a-ne pune la disposițiă spre folosire o *móră de măcinat póme* și un *teasc de fier*. Cei ce doresc sĕ folosésca aceste aparate practice și din póme se prepareze un vin bun și trainic sĕ se adreseze la subscrisul referent economic în Sâmbăta-de-jos spre a lua în folosință aparatele și a obține instrucția de lipsă la manipulare și facerea vinului. — Sâmbăta-de-jos, 20 Oct. 1900: *N. Albani.*

---

cu drăciile alea și... p'aci, p'aci, că nu-mĭ luà lumina ochilor!

Farnaș, 1900, brumărel 18.

Kœvari.

Cuvênt funebru

rostit de I. Dariu,

la înmormêntarea fostului director și învĕț. pensionat:

G. Bellissimus

întêmplată la 8 (21) Octomvrie 1900.

Stimațĭ și Jalnicĭ Ascultătorĭ!

„În lupta vieții sĕ ai de făclie
O lampă cerescă, o stea argintie“.

V. Alexandri.

Sudorĭ grele, sudorĭ de mórte îl taie pe omul, când se vede în fața nĕcasului, înaintea dușmanului, care vré sĕ-i rĕpună viața, ca sĕ-i răpéscă pânea și s'o dea la ai sĕi. Cât de greu îi cade, când nu are și nu vede pe nimenĭ sĕ-i sară 'ntr'ajutor! Când vede înainte-șĭ mórtea și îndĕrĕt grópa. Dér apoi cât de bine-i pare, când vede dintr'o parte un înger de 'ndurare, că vine cu grăbire sĕ-i dee ajutor! Atuncĭ sudorile îi trec, dușmanul e învins și alungat. Și omul nostru își vede liniștit de drumul seu.

În nóptea întunecósă e greu sĕ umbli prin locurĭ necunoscute și primejdióse, căcĭ nu ești sigur de nicĭ un pas, care-l facĭ și nu scii cu cine te 'ntélnescĭ. Dér étă de după munțĭ, că apare o lampă cerescă! E blânda lună, mângăierea celor ce au înoptat pe un drum necunoscut, pustiu și depărtat. Intunerecul, cum o vede, ar vré s'o stingă, dér nu póte: ea e sus și el e jos. Luna își aruncă radele ca săgețile în tóte părțile. Intunerecul simte puterea lor și se retrage cu grăbire în vizunia lui. Toțĭ cei rĕi la vederea ei se retrag din drum și s'ascund în umbră, de témă sĕ nu fie aflațĭ și trădațĭ de ea. Acum temerea de primejdiă a trecut, inima bate mai lin, drumul pare mai scurt și mai ușor, căcĭ pe călĕtor îl însoțesce pacînic un tovaroș bun și blând, care îl mângăie, îl păzesce și-l ajută.

Ei, dér tot ce-i bine 'n lume, măcar de ar ține cât de mult, tot sĕ trece iute, se duce dela noi, ca și când n'ar mai fi fost nicĭ-odată. Écă un alt munte în calea ei! Luna-i obosită și sĕ duce sĕ se culce dincolo de el, luându-șĭ rĕmas bun dela cei-ce i-au însoțit până aci în calea lor.

Întunerecul atât a așteptat; ese din nou din vizunia lui cu tóte cetele celor rĕi și se întinde cu grăbire, câtu-i de mare și până unde ajunge, simțindu-se singur domn și stăpân preste acel loc. Primejdiile se așédă și ele pânditóre de-alungul drumului. Acum vai de bietul călĕtor, singurel și fără ajutor!

Dér óre colo 'n zare ce sĕ vede strălucind, eșind de sub aripa norilor și trecênd mândru peste crésta munților? E o stea frumósă, argintie: — lucéfărul dimineții, dulcele prevestitor al dilei apropiate, par'că-ar fi arhanghelul d'apoi, vestitorul învieriĭ morților și a vieții de vecĭ.

Și óre ce sunt printre noi *bĕtrâniĭ* venerabilĭ, cu mintea luminată și cu inima încăldită de tot ce e nobil, măreț și frumos în lume? În lupta cea grea a vieții ei ni sunt îngerĭ păzitorĭ, ce vin cu grăbire sĕ ne dee ajutor. În câmpul luptei sfătuițĭ și condușĭ de ei eșim tot-déuna învingĕtorĭ asupra dușmanului.

În nóptea cea grea a vieții ei ni sunt făcliĭ aprinse, lampe cerescĭ, stele argintiĭ. La ivirea lor întunerecul dispare din calea nóstră, ér dușmaniĭ noștri, trăitorĭ din nópte, se ascund în umbră, căcĭ le témă de bĕtrânĭ că-i vĕd și ni-i arată, ca sĕ scim, cum și de unde sĕ ne pădim de ei.

Bĕtrâniĭ mai la tóte popórele s'au bucurat de mare vadă și onóre pentru sfatul și înțelepciunea lor.

Nisce dușmanĭ ai Atenienilor din vechime nu-i puteau bate pe aceștia nicĭ de cum. Atuncĭ se scólă unul mai înțelept dintre ei și le dice: *„Décă voițĭ sĕ învingețĭ pe Atenienĭ, mergețĭ mai întâiu și omorîțĭ pe bĕtrâniĭ lor!“*

Sfatul și ajutorul cel bun al bĕtrânilor înțelepțĭ nu e aur sĕ-l cumpănescĭ. Numai rĕul și paguba nóstră *este*, că tocmai atuncĭ, când ne-am dedat cu ei și cu binele ce ni-l fac ei dîlnic, obosițĭ și ei în lupta vieții, sĕ duc ca și luna, dincolo de munte, s'astrucă în grópă, ca sĕ se culce. Ér noi ne prăpădim de dor în urma lor. Cât trăesc cu noi și printre noi, póte că nu scim sĕ-i prețuim de ajuns și nu ascultăm cu sfințeniă sfaturile cele bune ale lor, ba de multe-orĭ îi mai și supărăm. Pĕcat neiertat! Numai după-ce nu-i mai avem între noi, numai atuncĭ deschidem ochiĭ și vedem, că ce-am perdut.

Stimațĭ și Jalnicĭ Ascultatorĭ! De ce e inima nóstră întristată adĭ, și pentru care scop ne-am adunat aicĭ? Inima nóstră e

Sânțire de biserică.

Órda de jos, Octomvre 1900.

După un veac și mai bine vechia bisericuță din comuna nóstră, care era de pe timpul nemuritorului istoric Maior, s'a surpat.

Fără întârdiere s'a ridicat însĕ o nouă biserică cu un turn frumos, care s'a și sfințit în 14 Octomvre a. c. Sfințirea s'a făcut prin delegatul Escelenței Sale Metropolitului din Blașiŭ, Reverendissimul Domn Alesandru Dobrescu protopopul Sebeșului, care sosì în comună însoțit de d-l paroch Ioan Bitea din Cut, parochul Ioan Pop din Daia, precum și învĕțătorul din Cut. Intre aclamațiunĭ de bucuriă se apropiă d-l protopop spre biserică, unde fù salutat de zelosul preot local Avram Stoian.

Imbrăcațĭ toțĭ în sfintele ornate încep sfințirea bisericei, care, prin curtea sa spațiósă fù încungiurată de trei-orĭ în procesiune, cetindu-se evangeliile și stropindu-se cu apă sfințită sfântul lăcaș.

Reîntrând în biserică se continuà serviciul divin, și după cetirea evangeliei Rvds. D-n protopop, dând prin preotul Ioan Bitea, cetire scrisórei Esc. Sale metropolitului, prin care împărtășesce binecuvêntarea sa, ținù o frumósă predică ocasională. D-l protopop espune în cuvinte părintescĭ chiămarea sântului locaș, și arată datorințele creștinilor față de biserică; dă o mulțime de sfaturĭ și îndémnă pe toțĭ la alipire de maica biserică, îșĭ esprimă apoi, cetindu-se lista binefăcĕtorilor, mulțumirile sale.

Intre cei, carĭ cu munca, cu sfatul, cu banĭ au contribuit la ridicarea bisericei, amintesce pe judele și epitropul prim din loc Art. Stoia, I. Pleșa notar în Berghin, Ir. Oprița, Nic. Rus ziditorul bisericei, Ioan Bota din Alba-Julia, Vasiliu Hățegan notar în Órda și pe alții.

La eșirea cu st. darurĭ au fost amintițĭ Esc. Sa Victor, Atanasie etc.

După serviciul divin, care a decurs cu multă pompă, credincioșii au fost stropițĭ cu apă sfințită. Lumea adunată în curtea bisericei aclaméză pe d-l protopop și pe ceilalțĭ asistențĭ, carĭ se îndréptă spre locuința preoțéscă din imediata apropiere. Deși în condițiunĭ materiale modeste, zelosul preot Avram Stoian, pe lângă tóte obóselile de lunĭ de ḑile și alte multe cheltuelĭ, întrunesce la ospitala sa masă în frunte cu preoțimea la 30 persóne. La masă sunt representanții bisericei, fruntașii din sat, preotul Luca dimpreună cu cantorul sĕu din Alba-Julia. In decursul prândului s'au ținut toaste, cel dintâiŭ îl ridicà protopopul pentru Esc. Sa Metropolitul; preotul local salutà pe delegatul metropolitului, d-l protopop; d-l notar Vas. Hațegan un zelos și brav notar, salutà preoțimea; parochul Ioan Bitea a adus meritatele laude întreprindĕtorului Nic. Rus, care șĭ-a dat silința a face o biserică solidă, frumósă și totușĭ eftină și a mai dăruit tot-odată și o frumósă cruce pe vêrful turnului.

Buna disposițiă a mesenilor a fost mărită și prin 2 telegrame venite dela doi vrednicĭ fiĭ ai comunei, adĭ despărțițĭ, anume: George Stoian șef de gară în Buzĕu și Nic. Dreghiciu funcționar în Becĭcherecul mare. Cel dintâiŭ a dăruit bisericei *100 francĭ* în aur, ér al doilea *20 cor.* Donatorii au fost salutațĭ căldurόse cu dorirĭ de „sĕ trăiéscă“.

Din ospitala casă a preotului óspeții au fost invitațĭ la judele comunal Artenie Stoia, care primì pe toțĭ în modul cel mai călduros. Aicĭ la judele nĭ-a fost dat sĕ vedem ce póte face omul sîrguincios și cu minte. Fel de fel de unelte de economiă, vite de rassă nobilă și alte multe. Judele servesce drept model sătenilor în privința economică și este un brav Român.

Un participant.

Concurs.

Comitetul „Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov“ escrie concurs cu terminul până la 15 Decemvre n. c. pentru împărțirea a *a doue ajutóre de câte 150 corone* la măiestriĭ începĕtorĭ din orĭ-ce branjă, carĭ au deschis în Brașov în decursul acestui an o meseriă de sine stătătóre, séu vor deschide până la espirarea terminului prevĕḑut în acest concurs.

Cei-ce vor reflecta la vr'unul dintre aceste ajutóre, vor avé a-șĭ trimite petițiunile lor instruite în sensul acestui concurs.

Din ședința comitetului „Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov“ ținută la 12 Oct. n. 1900.

Ioan Socaciu, președinte. **I. Dariu,** secretar.

NECROLOG. **Ioan Pop,** asesor consistorial, protopop onorar, parochul Odoreului, după un morb scurt suportat cu paciință creștinéscă, împărtășit cu sf. taine ale muribunḑilor șĭ-a dat blândul și nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului în 23 l. c. la órele 6 a. m. în etate de *91 anĭ*, plinind în serviciul sf. Altar al Sionului Românesc ca preot devotat chemărei sale înalte 64 anĭ. Ceremoniile funebrale s'au îndeplinit în biserica parochiale din Odoreiu în 25 l. c. 10 óre a. m.

Odoreu, 23 Octomvrie 1900.

Maria Pop vĕd. Huban; Ioan, Paul, Amalia, Teresia Pop, fiiĭ; Vas. Anderco ginere, Cornelia Batin noră, (urméză un numĕr mare de nepoțĭ.

Recompensele și pedepsele în școla poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

2. Determinarea și aplicarea pedepselor.

— Fine —

„Este un lucru nepedagogic a întrebuința tot aceleașĭ pedepse la vătĕmărĭ séu greșelĭ în aparență asemenea. Numai la pedepsirea în același timp a mai multor școlarĭ deodată, trebue învĕțătorul a urma asemenea. Décă au luat parte și școlarĭ bunĭ dimpreună cu cei rĕi la conturbarea ordinei, atuncĭ e mai bine, ca pedepsindu-i pe toțĭ, cei rĕi sĕ scape cu o pedépsă mai ușóră, decât sĕ capete și cei bunĭ o pedépsă, care ar merita-o numai cei rĕi. Lucru de sine înțeles, că învĕțătorul are sĕ observe aceea, că pedépsa sĕ se întêmple în raport direct cu purtarea. O esaminare temeinică și o convingere liniștită despre fapta comisă, este de lipsă, și în deosebĭ față de pedépsa corporală. Acésta este pedépsa cea mai depărtată și de mulțĭ pedagogĭ și nepedagogĭ este aruncată. Fără dreptul de a aplica și pedépsă corporală în unele casurĭ, învĕțătorul nu póte fi; de-óre-ce se ivesc și casurĭ de acelea, unde învĕțătorul nu află alt mijloc, decât pedépsa corporală, d. e. gândițĭ la opunerĭ, minciună, la chinuirea de animale, la lovirĭ preste corpul altuia, la nelegiuirĭ în contra pomilor și a câmpului, la furturĭ ș. a.

Aceste lucrurĭ nu le poțĭ trata cu blândeță... Pedépsa corporală însĕ în casul acesta trebue sĕ fie mărginită. O întrebuințare prea désă a bățului, este un semn de slăbicĭune personală. Tocmai de aceea învĕțătorul trebue sĕ fie fórte *precaut.* Trebue ca bătaia sĕ-i causeze durere, căcĭ acesta este scopul pedepsei corporale, numai sĕ nu lase urme. Și ca sĕ încunjurĭ acésta, este numai un mijloc: socotélă séu judecată liniștită. De aceea învĕțătorul sĕ țină bățul mai bine închis, decât sĕ pedepséscă în clocotul mâniei.“ (Seyfert.)

Pedépsa corporală sĕ aplică mai ales în următórele casurĭ: *Neascultarea în decursul prelegerii, negligența în lucrurile și lucrările de școlă, absentarea dela școlă fără scirea și voia părinților, precum și a învĕțătorului, purtarea necuviincĭósă față de conșcolarĭ și de alte persóne, chinuirea de animale, stricarea cuiburilor de paserĭ, ruperea pomilor, necurățenie, furturĭ, mincĭunĭ, rea voință, ură ș. a.* La furt, pe lângă pedépsa corporală, școlarul respectiv sĕ fie silit a înainta celui ce se cuvine obiectul înstreinat.

Orĭ cărei pedepse corporale trebue sĕ-i premérgă celelalte pedepse, și numai décă s'au aplicat tóte acestea, însĕ fără resultat, sĕ-șĭ i-a învĕțătorul refugiul și la pedépsa corporală. Pedépsa corporală însĕ are mai multe grade: 1) una la palmă, 2) doue la palmă, 3) trei la palmă, 4) patru la palmă. Cu cât îi dăm mai multe la palmă (mai multe de patru: douĕ la o palmă și douĕ la alta, sĕ nu se aplice în nicĭ un cas), cu atât sĕ dau mai ușor. La dos tot asemenea se va urma, mai departe nicĭ o iotă. Aci se încheie șirul pedepselor cu totul. De-aci încolo granița lor sĕ închide.

18. Depărtarea provisorică séu definitivă din școlă. Décă însĕ asupra unui școlar așa de îndărĕtnicit, de stricat (imoral) și de leneș, s'au aplicat tóte pedepsele indicate până aci și totușĭ n'au avut nicĭ o influință binefăcĕtóre de indreptare, atuncĭ nu rĕmâne alta de făcut, decât depărtarea lui provisorică din școlă. adecă după un timp óre-care póte fi primit éră, décă îșĭ recunósce greșelile și cu părere de rĕu, împreună cu părinții sĕi, sĕ rógă de iertare pre lângă promisiunea solemnă, de a fi tot-déuna un școlar supus, ascultător și silitor. Décă însĕ respectivul școlar nicĭ după acésta nu dă nicĭ un semn de îndreptare, ba încă continuă și mai departe în fărădelegile lui, atuncĭ uniĭ pedagogĭ susțin sĕ se eliminese definitiv sau pentru tot-déuna din școlă, dér sĕ nu se pedepséscă cu pedepse corporale. Eliminarea unui astfel de copil, de sine înțeles, că se face cu scirea și consimțĕmêntul părinților și al corpului didactic întreg dela acea școlă, décă sunt mai mulțĭ învĕțătorĭ, și cu al autorităților școlare locale și superióre.

Alțĭ pedagogĭ de renume, și mulțĭ la numĕr, nu admit nicĭ decum eliminarea din școlă. Ei consideră pedépsa corporală ca *ultima ratio.* De ce nu admit eliminarea? Pentru aceea nu o admit: *a*) că un copil până la 12 anĭ nu este capabil a comite fapte rele cu premeditare; tot ce face, face din ușurință de minte. *b)* Prin eliminare sĕ dă ansă multor copii a sĕvîrși fapte de acelea, precum a sĕvîrșit cel eliminat, numai ca sĕ scape de școlă și încă fără pedépsă corporală; căcĭ de regulă cei-ce comit fapte vrednice de eliminare, de bună sémă că sunt

---

întristată, pentru-că un venerabil bĕtrân, ca și cei amintițĭ mai sus, adĭ plécă pentru tot-déuna dintre noi. Si cu toțiĭ ne-am adunat aicĭ, ca sĕ facem onorurile cuvenite unui astfel de vrednic bĕtrân însoțindu-l cu pietate până la mormênt și dându-i cu acestea sărutarea cea din urmă.

Acest venerabil și vrednic bĕtrân nu numai al familiei sale, ci și al nostru al tuturor, este mult regretatul învĕțător și director pensionat ***George C. Bellissimus.***

Dênsul aprópe o jumĕtate de véc a fost mentor neadormit al tinerimei din școlele nóstre primare din loc și aprópe cincĭ deceniĭ a fost conducĕtorul ei și al corpului întreg învĕțătoresc dela aceste școle.

În acest rĕstimp rĕposatul purta scris pe al sĕu stég:

Numai prin sciințe și virtuțĭ
Poțĭ în lume sĕ țĭ ajuțĭ.

De sub acest stég n'a repășit nicĭodată, ba l'a condus cu demnitate și devotament neslăbit spre lumină și virtute, spre sciință și progres, până la retragerea sa în pensiune. —

Ca sĕ cunóscem și mai bine, că cine a fost acest vrednic dascăl românesc, îmĭ voiŭ permite a vĕ aminti numai câte-va date din viața dênsului. Ḑic *numai câte-va,* pentru-că a face biografia completă a acestui regretat dascăl ar însemna a face în același timp monografia școlelor nóstre primare din loc, ba ar însemna a face istoricul desvoltării școlei române dela noi, din Ardeal, începênd dela furtunoșiĭ anĭ 1848 și 49 până în ḑilele nóstre, căcĭ viața dênsului este strîns legată de acestea. Lucrul acesta mi-ar fi preste putință acum, dér nicĭ timpul nu mi-ar permite.

Rĕposatul G. Bellissimus s'a născut în Maiŭ la 1828, în comuna Ghimbav.

Școlele primare le-a absolvat în școlele nóstre din loc, pe atuncĭ în Prund. De aci a trecut la gimnasiul rom. catolic din loc, care avé pe atuncĭ numai 6 clase. Clasele a 7-a și a 8-a le-a făcut la gimnasiul ev. lut. de aicĭ.

Între aniĭ 1848—49 trebuì sĕ-șĭ întrerupă studiile și fù silit sĕ se refugieze în România, căcĭ era timpul revoluțiunei. In timpul acesta a deschis încă cu un tovaroș al sĕu o școlă particulară în urbea Ploescĭ. Acéstă școlă însĕ n'a durat mult.

Aflând despre destoinicia dênsului prefectul Prahovei de pe atuncĭ, *Cantacuzino,* l'a angajat ca instructor privat la copiiĭ sĕi și mai târḑiu era decis a-l trimite împreună cu ei la Paris. In timpul cât a stat la Cantacuzino avù rĕposatul ocasiune a face cunoscință cu mai multe familiĭ boierescĭ din România, care îl iubeau și-l prețuiau mult. Bolnăvindu-se în timpul acesta, mediciĭ l'au sfătuit sĕ se înapoieze la Brașov.

În tómna an. 1851 a fost angajat ca învĕțător la școla nóstră primară de aicĭ, care pe atuncĭ avea numai trei clase. În 17 Septemvrie v. 1851 a asistat la punerea petri fundamentale a gimnasiului nostru, cu care ocasiune rostì o odă frumósă compusă de Iacob Mureșianu.

Din tómna anului 1853 G. Bellissimus fù încredințat cu conducerea provisorie a școlei normale din loc sub controla direcțiunei gimnasiale. In 1857/8 contribuì la reorganisarea școlei primare cu *patru clase.* Eră în anul 1871 fù ales ca director definitiv la școla nóstră primară, în care calitate a funcționat până la 1 Sept. 1897, când se retrase în pensiune.

Acum sĕ mai facem o reprivire îndĕrĕt preste acest timp scoțênd în relief alte momente de însemnătate.

Pe timpul absolutismului, și mai ales prin 1854 și 55 a instruit rĕposatul în limba română o mulțime de amploiațĭ streinĭ dela diregătoriile nóstre din loc.

Prin 1860 fù invitat în România ca sĕ înființeze și sĕ conducă o școlă primară cu 6 clase, în Câmpina, pe lângă nisce condițiunĭ fórte avantagióse pentru dênsul. Auḑind de acésta eforia de pe atuncĭ a școlelor nóstre l'au reținut pe lângă multe și marĭ promisiunĭ, ba rĕposatul director *Gavriil Munteanu* îl îndemna sĕ mai studieze încă doi anĭ la vre-o universitate și sĕ trécă apoi ca profesor la gimnasiul nostru. Rĕposatul însĕ a abdis și de una și de alta și a preferit a rĕmâné mai bine ca dascăl pe lângă micul și neînsemnatul salar de atuncĭ.

Un alt moment însemnat din viața rĕposatului.

Pe când a venit fericitul Șaguna ca episcop în Ardél, biserica și școla nóstră se găseau în stare fórte părăginită și de plâns. Cursul preoțesc abia era de *6 lunĭ,* ér cel dăscălesc abia de *6 sĕptĕmânĭ*: di *șese sĕptĕmânĭ.* Ne putem închipuì déră că ce pregătire vor fi avut preoțiĭ și dascăliĭ noștri de pe atuncĭ. Șaguna, după-ce reorganisà între altele multe și cursul învĕțătoresc conform spiritului timpului de pe atuncĭ, se îngrijì și de învĕțărorii cu cualificațiune mai puțină din trecut. Și astfel la 1863 înființà în diecesa sa așa numitele „*Conferențe învĕțătorescĭ*“, împărțind diecesa

nisce copiĭ, carĭ nu iubesc şcóla şi caută tóte tertipurile, numai sĕ se scape de ea. In casul că sĕ admite eliminarea, ei află pedépsa acésta de cea mai uşóră, şi încă ce e mai frumos, cu încuviinţarea autorităţilor şcolare. *c*) Décă l'ai eliminat din şcólă, tot n'ai stîrpit rĕul, căcĭ el afară de şcólă este tot printre şcolarĭ şi încă acum lucră mai liber la stricarea şi demoralisarea lor şi încă cu premeditare, décă ar sta cei ce susţin eliminarea şi pe motivul premedităriĭ. *d*) Pedagogiĭ, carĭ sunt contra eliminării, ar admite-o în unele casurĭ, décă ar fi icĭ colea şi aşa numite asile séu institute de corecţiune, unde copilul sĕ fiă supus la o disciplină cu mult mai severă din tóte punctele de vedere ca el sĕ se convingă, că cu rĕu dă tot mai de rĕu, şi apoi numai décă s'a îndreptat sĕ fiă scos şi admis éră în şcóla publică. De óre-ce însĕ astfel de institute nu sĕ află, pe de altă parte obligativitatea învĕţămêntului primar e decretată mai în tóte statele lumii. In acelaşĭ timp nicĭ în legea organisăriĭ învĕţămêntului la noi nu se prevede eliminarea.

După ce statoriĭ într'un mod fórte nederminat numĕrul şi feliul pedepselor, ce pot fi aplicate în şcólă, încerc a espune în resumat şi câte-va principii relative la aplicarea lor şi pe carĭ învĕţătorul trebue sĕ le aibă tot-déuna dinaintea ochilor sĕi, când e silit se aplice una séu alta dintre pedepsele amintite:

1) Pedepsele sĕ se aplice cu cea mai mare economiă începênd dela cele mai micĭ şi mai neînsemnate şi continuând în mod gradat până la cele mai marĭ şi mai grele.

2) Pedépsa sĕ se facă cu óre-care ceremoniă şi cu gravitatea recerută.

3) Sĕ nu se pedepséscă lucrurĭ, carĭ nu atêrnă de voinţa copilului şi carĭ prin urmare nu se pot considera ca vină.

4) Inainte de a pedepsi, învĕţătorul sĕ prejudece bine efectul ce-l va produce aceea, abătându-l tot deodată pe copil dela credinţa aceea, de a face ce e bine nu de frica pedepsiĭ, ci pentru-că e bine sĕ facă aşa.

5) Orĭ-ce pedépsă sĕ pórte pe ea timbrul iubirei serióse din partea celui ce o aplică.

6) Sĕ se aplice cu dreptate, echitate şi fără vre-o patimă, în comformitate cu vina comisă.

7) Tot-déuna sĕ se iee în considerare individualitatea aceluia, care merită pedépsa.

8) Sĕ sĕ ia în considerare până la ce grad pricepe vinovatul gravitatea vinei sale.

9: Pedépsa corporală sĕ se aplice aşa, că sĕ nu sufere simţul de pudiciţiă al copilului.

La aplicarea pedepsei corporale, décă cel-ce se pedepsesce este mai înaintat în desvoltarea morală, sĕ împreună şi unele mustrărĭ, prin carĭ sĕ se potenţeze în el şi mai mult pudorea şi căinţa séu părerea de rĕu. Copilul după primirea pedepsei sĕ primesce ér cinstea în care a fost.

10) Nicĭ o pedépsă sĕ nu se aplice cu mâniă, séu în momente de iritaţiune, căcĭ în casul acesta pedépsa nu e destul de justificabilă şi póte mai mult sĕ strice, decât sĕ dirégă.

Acum sĕ indicăm şi câte-va mijlóce preventive pedepselor. Intre mijlócele cele mai nimerite preventive sĕ numĕră fără îndoială:

1) *Religiunea* şi respective partea morală a ei, cu nenumĕratele esemple din Istoria biblică a vechiului şi noului Testament, împreună cu un numĕr considerabil de întêmplărĭ, ce se desfăşură mai în fie-care ḑi dinaintea ochilor noştri;

2) *legile şcolare*, care se cetesc tot-déuna la începutul anului scolar înaintea şcolarilor, pe lângă unele esplicărĭ, spre a puté fi înţelese şi de copiiĭ mai puţin pricepuţĭ şi carĭ se păḑesc apoi cu stricteţă;

3) *Metoda bună.* Nicĭ-odată sĕ nu sĕ însărcineze elevul cu prea mult material, în contra principiului: „*Non multa, sed multum*“, şi pre urmă, décă nu-l póte rumega, aşa ḑicênd, sĕ fie pedepsit pe nedreptul.

Numai lenea şi renitenţa, în lucrurile cele mai uşóre de învĕţat, séu de împlinit, precum şi comiterea de acele fapte, ce nu pot întra nicĭ odată în cercul omului moral, trebuesc pedepsite;

4) *Autoritatea învĕţătorului* încă sĕ numĕră între mijlócele preventive pedepselor şi încă între cele dintâiŭ. Unde vei vedé multe pedepse în şcólă, n'ai sĕ acuzĭ tót lenea, renitenţa, comiterea de fapte rele şi altele din partea şcolarilor, cât ai sĕ observĭ lipsa de autoritate împreună cu lipsa de metod corĕspunḑĕtor şi de cunoscinţele cele mai esenţiale pedagogice-didactice. Aci nu vorbesc de lucrurĭ, carĭ s'ar întêmpla pe departe de noi.

5) *Legătura intimă între şcólă şi familiă.* E neapĕrat de lipsă, ca lucrarea învĕţătorului asupra desvoltării şi cultivării copilului sĕ mérgă mână 'n mână cu a părinţilor copiilor, nu spre a urma tot-déuna pe a acestora, ci spre a ţinea sémă de ea şi spre a câştiga şi pe părinţĭ pentru lucrarea învĕţătorului. Pentru-că tot ce ar face în şcólă fără concursul binevoitor al casei părintescĭ, rĕmâne fără de nicĭ un resultat îmbucurător, décă părinţii desaprobă. Şi acésta nu odată numai am putut'o esperia cu toţiĭ, acolo, unde poporul nostru are prea puţină cunoscinţă de educaţiunea şi instrucţiunea ce ar trebui se o dee copiilor sĕi în familie, şi prea puţin sĕ intereséză de aceea ce trebue sĕ o capete copii sĕi în şcólă, ba încă de cele mai multe orĭ strică şi aceea ce bietului învĕţător 'i-a succes a câştiga prin lungĭ şi grele ostenele.

ULTIME SCIRI.

Londra, 25 Octomvrie. Din Shanghai se anunţă lui „Standard“, că în cercurĭ bine informate se nutresce temerea, că Chinesii vor face încercărĭ seriόse de a reocupa Pekingul. — Din *Canton* vine scirea, că resculaţii înaintéză spre *Huicĭau* şi după-ce au bătut trupele imperiale causându-le marĭ pierderĭ, au ocupat *Samcĭan*, un mare centru comercial. In provinciile Nembung, Kvantung şi Kvansi a isbucnit rĕscóla.

Pretoria, 25 Octomvrie. Generaralul *Barton* a avut în 21 l. c. o luptă seriósă cu Burii lângă Friederickstadt. Burii au păşit fórte îndrăsneţĭ.

ECONOMIA.

Bólele găinelor.

Sunt fórte rarĭ casurile, când găinele séu puii sĕ fie supuşĭ vreunei bóle, décă coteţele se ţin curate, se mătură regulat, se vărue şi galiţele capĕtă apă de beut próspĕtă, curată şi nu li se dă prea multă mâncare mai cu sémă grăunţe de cucuruz. Dér totuşĭ e bine a cunósce bólele îndatinate şi modul, cum sĕ le ferim şi vindecăm, căcĭ de multe orĭ se pot depărta cu ostenélă şi spese puţine primejdiile cele mai marĭ.

Bóle carĭ mai des se ivesc sunt următórele:

1. *Parasiţii* (păduchiĭ) găinei. Insectele acestea sunt fórte spornice, se află mai cu sémă în coteţele necurăţite, părăsite. Găinele şi puii mai mărişorĭ se pot ei pe ei ajutora, ca sĕ scape de aceste insecte, décă au nisip, în care sĕ se scalde, dér puii cei micĭ, când sunt atacaţĭ de aceste insecte, fără îngrijire şi vindecare, partea cea mai mare se prăpădesc séu şi carĭ rĕmân în viéţă slăbesc de tot şi întârḑie cu crescerea.

Stîrpirea păduchilor de găinĭ e fórte uşóră: cumpĕrăm din farmacie carbol, care-l amestecăm cu apă curată, dând din carbol 4 părţĭ, ér din apă 100 părţĭ. Din mestecătura acésta ungem cu o pensulă móle, séu cu o pénă găinele şi puii, mai cu sémă grumaḑii, şi părţile golaşe ale aripelor şi ale şoldului, căcĭ acolo se aşéză păduchii mai mult. In cas când procedura ḑisă n'ar avé efectul dorit, atuncĭ putem turna oleiu de in, séu unsóre de pesce mestecat cu vre-o câte-va picăturĭ de oleiu de terpentin, şi cu mestecătura acésta ungem părţile ḑise.

2. *Bóla sécă* (oftica). Pe şoldurile găinei, pe vêrful aşa numitei bucila se începe o bubă roşatică în mărimea unui grăunte de păsat, care trece mai târḑiŭ în puroiŭ. Găina dormitéză supĕrată, sburlesce penele şi nu mănâncă, se uscă pe picióre, până ce în urmă piere. Indată-ce observăm lângeḑimea găinei, o cercetăm de-amĕruntul şi, décă observăm pe locul numit umflătură de mărimea unui grăunte de mazĕre, o spargem cu un ac séu cuţit ascuţit, o stórcem, şi după aceea o ungem cu unt séu cu oleiu de lemn.

3. *Căpuşa.* Insecta acésta négră turtită, asemenea unui sîmbure de rapiţă, se împlêntă sub pielea galiţei şi se nutresce cu sângele ei, şi pe când aceea cresce şi se desvóltă în continuu, biata găină slăbesce din ḑi în ḑi, şi décă nu îngrijim de ea, se şi prăpădesce. Insecta acésta încă se înmulţesce mai cu sémă în coteţe murdare, dér trebue sĕ fim cu băgare de sémă, căcĭ şi décă coteţul este curat, insecta se póte transporta şi din alt loc. Lecuirea se face ca la păduchĭ şi décă observăm cumcă insectele acestea se sporesc prea tare, atuncĭ avem sĕ curăţim şi sĕ văruim coteţul.

4. *Cóbea.* Décă găina este fără voie, se încovóie şi sburlesce penele şi se póte prinde uşor, atuncĭ avem sĕ o cercetăm, căcĭ abună sémă sufere de cóbă. Bóla o putem cunósce, décă observăm, că ghindura gâtlejului este umflată, şi pe vêrful limbei se desvóltă o întăritură asemenea pielei. Bóla acésta o capĕtă găinele din apă murdară şi prea rece de beut, séu din altă rĕcélă.

în 10 districte şcolare, pentru a căror conducere alese 10 învĕţătorĭ dintre cei mai distinşĭ. Intre aceştia fù ales cu distincţiune şi rĕposatul.

De aci încolo în continuu fù trimis sĕ conducă conferinţele învĕţătorescĭ în archidiecesa nóstră, când într'un district, când într'altul, ba chiar şi după reorganisarea şcólelor nóstre prin dispoşiţiunile *statului organic* până pe la 1878, când au început conferinţele învĕţătorescĭ a se schimba rênd pe rênd în reuniunĭ. Dér care a fost cel dintâiŭ în Archidiecesa nóstră întrégă, care a dat ansă apoi la schimbarea conferinţelor în reuniunĭ? A fost însuşĭ rĕposatul G. Bellissimus. Dênsul cu mai mulţĭ colegĭ ai sĕi de pe atuncĭ a lucrat un proiect de statute pentru reuniunea ce avé sĕ se înfiinţeze sub numele de: „*Reuniunea învĕţătorilor românĭ gr. or. din ţera Bârsei*“. Acest proiect trimiţĕndu-se Consistoriului archidiecesan din Sibiiu l'a şi aprobat în şedinţa sa dela 6 Iulie 1878. Primul preşedinte al acestei reuniunĭ fù rĕposatul, ér ca notar colegul *Nicolae Oancea*, învĕţător la şcóla nóstră de fetiţe din loc.

După modelul statutelor şi organisăriĭ acestei reuniunĭ Consistorul archidiecesan a dispus a se face statute nouĕ şi uniforme pentru tóte reuniunile învĕţătorescĭ din Archidiecesa întrégă, care s'a împărţit în 12 reuniunĭ învĕţătorescĭ. După noua împărţire reuniunea nóstră a căpĕtat titula: „*Reuniunea învĕţătorilor românĭ gr. or. din Districtul X. Braşov*“. In acéstă reuniune rĕposatul fù în mai multe periόde de-a rêndul vice-preşedintele ei, în care calitate a desvoltat o activitate destul de laudabilă şi de rodnică.

Rĕposatul G. Bellissimus atât ca învĕţător şi director al şcólelor nóstre primare, cât şi ca conducĕtor al conferinţelor învĕţătorescĭ, precum şi ca membru în mai multe rêndurĭ în representanţa comunală, ca membru al comitetului bisericei Sf. Nicolae, şi în sfîrsit în orĭ-ce calitate era un bărbat tot-déuna credincios misiuniĭ sale, şi devotat intereselor ce le representa.

A fi însĕ credincios şi devotat misiuniĭ nu însémnă a te însufleţi momentan pentru un lucru, ca apoi în al doilea moment sĕ te slăbescĭ, ci însémnă a ţiné strîns, cu perseveranţă şi constanţă neslăbită la misiunea ta. Pentru-că adevĕratul devotament e o flacără, care arde fără a se stinge, e ca rosa de Ierihon, căreia nu-i pasă de furtunĭ şi de nĕsipul pustiului. Acest devotament este onórea tînĕrului, podóba bărbatului şi juvaierul cel mai scump al bĕtrânului. Pe rĕposatul tot-déuna în misiunea lui l'a împodobit acest preţios juvaer — devotamentul. Etă ce ḑice într'o broşură a sa chiar dênsul:

„*Putere neînvinsă cuprinde în sine şi binecuvêntare cerescă aduce cu sine devotamentul; stimă, dragoste, respect şi încredere în tóte părţile îl întimpină în tot locul pe omul devotat chemăriĭ sale. Devotat fiind nimic, nu-ţi va fi cu neputinţă*“. Într'alt loc ḑise aşa: „*Invĕţătorul spre a-şĭ puté împlini chemarea sa cu demnitate şi devotament, trebue sĕ studieze neîntrerupt şi, după-ce a absolvat studiile în şcolă şi sĕ le întrerupă numai când îi va cânta preotul: „Vecĭnica pomenire*“. Rĕposatul, cum a ḑis aşa a şi făcut, fără nicĭ o abatere.

Pedagogul Dr. *K. Schmidt* ḑise odată despre devotamentul învĕţătorului astfel:

„*Eu pun totă importanţa pe aceea, de a cunósce şi a sci sigur orĭ-ce lucru de care te apucĭ, dér cea mai mare importanţă o pun pe devotamentul învĕţătorului, pe caracterul bărbatului. Caractere trebue sĕ fie învĕţătorii, nu suflete nemernice, nu pendule, carĭ se mişcă între frică şi speranţă, nu arătătore de schimbarea vremiĭ, de pe vêrful caselor, care sĕ întorc după cum bate vêntul, nu trestiĭ, care se încovóie după fluctuaţiunile părerilor unora şi ale altora, ci bărbaţĭ devotaţĭ adevĕrului, carĭ stau ca stâncile în valurile măriĭ, de carĭ corăbiile umblând rèsleţe încóce şi încolo, se împiedecă şi, isbindu-se prea tare, se sparg. Sĕ fie bărbaţĭ ai libertăţiĭ şi ai iubiriĭ, carĭ înving rĕul cu binele, a căror viaţă le e iubirea şi a căror iubire le e viaţa*“.

Décă nu l'aţĭ vĕḑut pe rĕposatul iubind sgomotul lumiĭ, nu însemna că-i era frică de el, ci nu-l iubea, căcĭ n'avea nicĭ un folos aşa deosebit dela el şi pentru el. Dênsul nu era bondar (bărzăun), care plécă flămând şi cu atâta sgomot după miere, de par'că tóte florile i-ar fi datóre şi numai atâta vreme tace, până suge mierea din ele. Rĕposatul dimpotrivă era o albină liniştită şi agonisitóre, care adună în pace mierea din florĭ şi lucră fără sgomot în stupul ei.

Rĕposatul G. Bellissimus era un bărbat tare în virtuţile creştinescĭ: în *credinţă, iubire şi speranţă.*

El ţinea şi credea, că fie-care om e bun, până-ce n'avea convingerea despre contrar. Cu acéstă credinţă tracta dênsul pe fie-care, dér în acelaşĭ timp sĕ nu credeţĭ,

Décă bóla e prea înaintată, ea fórte greu se póte vindeca. Unii rup pelița îngroșată de pe vêrful limbei, dér pentru a face acésta se recere o desteritate séu dibăciă mare, altfel putem numai strica, în loc sĕ îndreptăm rĕul, de aceea și este bine ca îndată, după-ce vedem, că găina e lâncedită, fără voiă, sĕ o prindem și sĕ o spălăm în gură mai de multe-orĭ cu apă mestecată cu carbol și sĕ-i băgăm în gură séu bucățĭ mĕrunte de slănină, séu un aluat unsuros, căcĭ după-ce sufere durerĭ în gâtlegiŭ, de sine nu va mânca nimic.

(Va urma.) *Reghianul.*

P O V E Ț E.

Cum se păstréză strugurii peste iarnă? Metoda cea mai ușóră și mai naturală de a puté păstra strugurii peste iarnă, este următórea: 1) Strugurii, carĭ sunt a-se păstra, sĕ nu se culégă pe timp ploios, nicĭ sĕ nu fie umedĭ de rouă; ei trâbue culeșĭ pe vreme bună și cu sóre. 2) Când îi așeḑăm, ei trebue sĕ atêrne în jos cum erau pe vița. 3) După ce sunt așeḑațĭ pe prăjinĭ de lemn, sĕ se pună la un loc, unde e sóre și sĕ se aeriseze bine. 4) Când sunt așeḑațĭ în cămară, îi afumăm cu puțin praf de zăhar. Astfel strugurii se pot păstra până primăvara.

*

Impotriva muștelor de vite. Un mijloc practic și sigur, care se obicĭnuesce de țĕranĭ în Bavaria, este următorul:

Se acață o căldărușe (formă de potcap călugăresc) de tablă de fier, care are d'asupra capac cu găurele de mărimea unei piese de 50 de banĭ. In căldărușe se aprind surcele séu alt material, care produce fum. Căldarea se acață în vêrful oiștei între capetele vitelor, fie boi séu cai atârnênd ceva mai jos de capetele între gâturĭ. Mergênd vitele, rĕmâne fumul îndĕrĕt trecênd peste întreg corpul lor, și așa se înțelege, că gonesce tóte muștele și orĭ-ce insecte, carĭ supĕră așa de mult vitele vara, și vitele prin urmare trag carul liniștite fără a-se mai obosi, dând mereu din códe.

Originea femeiĭ.

Într'o poveste indiană — tradusă de un învĕțat engles din limba hindostană — se dă următórea interesantă versiune despre originea femeii:

Când Parabrahma, creatorul universului în mitologia indiană, voì sĕ creeze pe femeiă, a făcut fatala observare, că la crearea bărbatului 'i s'a isprăvit întreg materialul. Mirarea i-a fost mare și l'a pus pe gândurĭ adêncĭ. Resgândindu-se a ajuns la următorul resultat: luà grațiósa rotundime a lunei, liniile undulătóre și mlădioșia șérpelui, spiralele elegante ale plantei suitóre, tremurul ușor al firului de iérbă, grațiositatea și flexibilitatea sălcieĭ, fragedimea flórei, ușurătatea penei, privirea blândă a porumbiței, raḑa migălitóre și șăgalnică a sórelui, lacrimele norului trecĕtor, neconstanța vêntului, sfiala iepurelui, vanitatea păunului, rigiditatea diamantului, dulcéța mierei, cruḑimea tigrului, văpaia focului și rĕcéla zăpeḑei, limbuția papagalului, ciripirea turturicei, lingușirea, precum falsitatea și maliția pisicei. Tóte acestea Parabrahma le amestecà și alcătuì femeia, pe care o dete bărbatului de soțiă.

Povestea ne spune mai departe, că bărbatul gustând societatea femeii timp de o sĕptĕmână, se duse la creatorul și ḑise: „O Dómne, creatura ce mi-ai dat, îmĭ otrăvesce viața. Ea-șĭ bate gura necontenit și-mĭ ocupă tótă ființa. Se plânge mult, fără a avé motiv, și e mai tot-déuna bolnavă. Te rog, scapă-mĕ de ea, căcĭ nu pot trăì cu ea". Și Dumneḑeu îi luà înapoi creatura hulită. Dér după o sĕptĕmână se ivì éră omul. „O Dómne, ḑise el, de când mi-s'a dus soția, mĕ simțesc isolat. Acum îmĭ aduc aminte, că femeia nu numai flăcărea și suspina, ci îmì și cânta cu glas dulce și mĕ desmierda. Décă nu o pot redobândi, nicĭ eu nu vreu sĕ mai trăesc". Indelung răbdătorul Creator avù compătimire de omul mâhnit și-i predà încă-odată femeia. Dér abia trecură trei ḑile și omul érășĭ se presentă înaintea lui Parabrahma și se plânse: „O Dómne, nu sciu cum mai e, dér acum sunt convins, că soția îmĭ face mai multă supĕrare, decât bucuriă. Te rog, scapă-mĕ de ea". — „Făptură ingrată!" ḑise Dumneḑeu fórte mânios, „du-te și vedĭ cum te vei împăca cu ea. Eu nu vĕ mai despărțesc. Tu ḑicĭ, că nu poțĭ trăì cu ea, dér de acum înainte nicĭ sĕ nu fiĭ în stare a trăì fără de ea!"

Și așa a rĕmas până în ḑilele nóstre.

MULTE ȘI DE TOTE.

Presență de spirit.

Fielding, autorul romanului „Tom. Jones", care în timpul sĕu a făcut epocă, era fórte de spirit. La trecerea unui cortegiu, pe care voia sĕ-l vadă, stătea în fața lui pe o bancă unul Carol de Berkins, cunoscut în tótă Englitera din pricina trufiei sale.

Din acéstă causă, cei carĭ steteau în urma lui nu puteau sĕ vadă nimic. Tóte învitările de a-se da jos de pe bancă rĕmaseră zădarnice. Atuncĭ Fielding ḑise fórte serios către un vecin:

„Cred, că acest gentleman n'ar sta de loc în picióre, décă ar sci, că are la fie-care ciorap câte o mare gaură!" Acéstă observațiune îșĭ avù efectul. Fudulul se dete jos, cât ai clipi, de pe bancă.

După cât-va timp în intervalul căruia de sigur îșĭ căutase ciorapii criticațĭ, se întórse mânios spre poet: „Cum poțĭ sĕ afirmĭ ceva ce nu-i adevĕrat?"

„Nu-i adevĕrat?" rĕspunse Fielding; „d'apoi cum ți-ai îmbrăca ciorapii, décă n'ai avea în fie-care câte o gaură?"

*

Pygmeii.

Pygmeii erau în vechime nisce ómenĭ fórte micĭ, erau *Liliputanii* antichitățiĭ.

După pĕrerea lui Homer, ei locuiau la marginea fluviului Ocean, într'o localitate, unde cocorii le făceau încontinuu rĕsboiŭ.

Mai târḑiu, Grecii le-au schimbat locuința, făcêndu-i sĕ locuéscă la isvórele Nilului.

Aristotele nu le négă esistența în scrierile sale, ci din contră-i privesce ca pe un popor locuind în partea de sus a Egyptului, obicĭnuițĭ sĕ călăréscă în genere pe nisce cai fórte micĭ și culcându-se în peșterĭ.

După părerea lui Strabon, erau douĕ felurĭ de pygmei, unii de cincĭ palme, alții de trei; acești din urmă erau în continuu în luptă cu cocorii.

Scriitorii, carĭ au urmat lui Strabon, mai vorbesc de-o specie de Pygmei, ce locuiau partea septentrională, numițĭ din acéstă causă Pygmeii septentrionalĭ și locuiau insula cea mai estremă, insula *Thule*; viața lor era scurtă, ér ca arme aveau un fel de ace cu gămăliă.

In fine, poporul credea în esistența unor piticĭ asemĕnătorĭ pygmeilor, ce locuiau dincolo de fluviul Gangele.

Pygmeii aveau, spuneau poeții, înălțimea de-un cot, femeile lor născeau la vêrsta de trei anĭ și erau bĕtrâne la opt anĭ.

Orașele și casele lor erau făcute din cojĭ de ouĕ; la țéră ei se retrăgeau în nisce găurĭ, pe carĭ le săpau sub pământ; ei secerau grânele cu sĕcurile.

O armată compusă din pygmei a atacat pe Hercule, care o adormise după înfrângerea uriașului Anteu; armata acésta, ḑic poeții, luase, pentru a-l învinge, precauțiunile necesare, întrebuințate sĕ-l asedieze.

Cele douĕ aripĭ ale armatei se aruncară asupra mânei drepte a eroului, și pe când corpul de bătaiă ataca stânga, piticii înarmațĭ cu ace cu gămălie îi atacau piciórele, — regele pygmeilor, urmat de oficerii sĕi cei mai bravĭ, dĕdeau asalt la capul vitézului.

Hercule, trezindu-se de-odată, îi închise în pielea sa de leu, ce o purta cu dênsul, și-i duse la Eurystheu.

Se găsesc de-asemenea pe mai multe vase grecescĭ gravate luptele pygmeilor cu cocorii; în colecțiunea lui Zoëga se vede unul din aceștĭ piticĭ punênd o scară pe șoldul eroului, pe care se urcă pentru a ajunge le capul sĕu.

*

Trei-ḑecĭ și trei de anĭ în ocnă.

Ḑilele acestea a sosit la Neapole, liberat din ocna dela Porto-Ferrajo, Francesco Crea, în vêrstă de șépte-ḑecĭ și șése de anĭ. Nenorocitul a fost condamnat la vêrsta de patru-ḑecĭ și trei de anĭ la muncă silnică pe viață pentru o crimă sĕvêrșită de fapt de-un altul. Victimă a erórei judiciare, Francesco Crea a făcut trei-ḑecĭ și trei de anĭ de ocnă, pe nedrept. Sĕrmanul pierduse orĭ-ce speranță sĕ se mai întórcă în societate și de sigur, că ar fi murit în ocnă, décă adevĕratul vinovat, sciind, că crima lui e prescrisă, n'ar fi venit sè se denunțe în persónă autorităților în drept.

In lunga sa viață de pușcărie, Francesco Crea a fost transportat în trei locurĭ, făcênd douĕ-ḑecĭ de anĭ la Civitta-Vecchia, patru la Porto-Longone și nouă la Porto-Ferrajo, de unde acum în urmă a fost liberat.

*

40 de anĭ logodiți.

In orașul Marshalltown din America s'a cununat ḑilele trecute o pĕreche de ómenĭ. Aceștĭ însurăței au avut ocasiune a-șĭ cunósce unul altuia partea bună și partea rea, deóre-ce s'au cunoscut timp de 55 de anĭ și au fost logodițĭ 40 de anĭ. Causa pentru care n'au putut sĕ se cunune pără acum, a fost, că tatăl miresei ḑise, că e prea tînĕră pentru măritat; tatăl însĕ cu timpul a murit, dér acum îi făcea greutățĭ mamă-sa care ḑicea, că ea fiind neîncetat bolnavă, décă fiica i-se mărită n'are cine îngriji destul de bine de ea. Mama bolnăviciósă a trăit însĕ până a ajuns la 95 anĭ, când șĭ-a dat sufletul. La o jumĕtate de an după mórtea mamei, mirésa în cele din urmă s'a cununat cu alesul inimei ei de aprópe o jumĕtate de veac.

Calendarul sĕptĕmânei.

OCTOMVRE. are 31 ḑile. BRUMAREL.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum	15 S. m. Lucian	28 S. și Iud. ap.
Lunĭ	16 S. m. Longin	29 Narcis
Marțĭ	17 S. prof. Osea	30 Hartman
Merc.	18 † S. ap. ev Luca	31 Lupan
Joi.	19 S. pr. Joel și Uar.	1 **Nov.** Toțĭ sfințiĭ
Viner	20 S. m. Artemiu	2 Amint. morț.
Sâm.	21 C. păr. Ilarion	3 Hubert

că se înșela séu că era cum-va înșelat de alțiĭ. Paharul esperienței amare dênsul nicĭ odată nu l'a beut, fără numai atuncĭ póte, când 'i se da cum-va cu sila. În casul acesta îl bea liniștit și ierta apoi. Criticĭ și bârfelĭ nu-l puteau abate nicĭ-odată din calea sa. Credința în ajutorul Provedinței divine îl întăria tot-déuna și astfel: de contrarĭ nicĭ-odată nu se temea și nu se turbura. Dênsul nu căuta religiunea în creerĭ ca mulțĭ descreerațĭ prin raționamente, ci în inimă, prin virtuțĭ.

Chiar din școlă îșĭ făcuse o credință și un ideal, o adevĕrată religiune pe al cărei altar aducea neobosit și nepregetat prinosul rodnic al muncei sale. In credința în care a trăit, în aceea a și murit. Și liniștit a murit și nicĭ o durere n'a simțit, căcĭ de astfel de mórte face Dumneḑeu părtaș pe cel ce crede într'ênsul, căcĭ scumpă este mórtea cuvioșilor lui, precum îi este și viața lor.

Pe lângă credință era și plin de *iubire.* Iubea fórte mult copilașiĭ poporului, ca și un părinte bun și cu drag se străduia spre a le lumina mintea cu cunoscințe folositóre în viață și a le împodobi inima cu virtuțĭ alese în lumea ispitelor. Décă era cu iubire către școlariĭ sĕi, apoi tot cu aceiașĭ iubire era și către colegiĭ sĕi, către cunoscuțiĭ sĕi, către némul sĕu. Din iubirea ce o avea către Dumnedeu, isvora iubirea către ómenĭ și către chemarea sa.

Școla, pe care a iubit'o atât de mult și în serviciul căreia șĭ'a sacrificat tóte forțele sale, a fost ogorul binecuvêntat, în care acest vrednic plugar a tras brezde adêncĭ și neperitóre sĕmĕnând în ele sĕmênța sciinței și a virtuțiĭ.

Sarcina séu chemarea de învĕțător devenise pentru dênsul un apostolat, prin a cărui sacră împlinire el îșĭ simția viața mai frumósă și mai vrednică de a o fi trăit. Cu astfel de iubire a lucrat tot-déuna. Mulțimea de vorbirĭ ce le ținé la diferite ocasiunĭ fie în publicul mare, fie în conferințele și reuniunile nóstre învĕțătorescĭ, dovedesc acésta de ajuns. Unde nu putea ajunge cu cuvêntul, trimetea în scris publicând multe dintre ele prin foi și în broșurĭ separate, ba și pentru cei micĭ încă a scris câte-va cărticele destul de bune și de practice.

Rĕposatul avea și *nădejde* neîndoiósă în triumfarea binelui asupra rĕului, a adevĕrului asupra minciuniĭ; dér tóte pe încetul și la vremea lor. Credea și nădĕjduia, că a muri însemnéză a te nasce într'o altă lume nouă. Décă nu sunt dovedĭ despre nemurire, ea stă mai pre sus decât doveḑile. Precum sigur scim că suntem, așa de sigură e și nemurirea, pentru-că Dumnedeu n'a făcut nimic peritor, ci vecĭnic ca și el.

De aceea noi:

„La capu-i sĕ nu plângem!... Senină-i a lui fața...
El dórme! Insășĭ mórtea 'nainte-i s'a 'nclinat!
Apusul de coborĕ pe trup, o nouă viața
Lucesce peste suflet, în vécul depărtat!"

Dér nu mai puțin de tare era nădejdea rèposatului în lumea de aicĭ. Dênsul era și un om idealist pe lângă realist. Cu alte cuvinte scia sĕ țină cumpĕna între aceste douĕ puncte puse, precum se ține echilibrul între trup și suflet. Trupul cată în jos, spre pământ, ér sufletul în sus, spre ceriu.

Fără ideal lumea ni-se pare ca o ḑi turbure. „*N'avețĭ grijă*, ḑicea dênsul odată, *tóte sĕ vor schimba mai spre bine, décă vom crede în bine, îl vom iubi din suflet și vom lucra cu nĕdejde pentru triumfarea lui*".

Altă-dată ḑise așa: „*Părinții noștri avênd nădejdea în Dumneḑeu și fiind devotațĭ chemării lor, s'au luptat cu demnitate și cu abnegațiune de sine în contra tuturor greutăților și neajunsurilor ce le stau în cale, ca sĕ ne câștige și sĕ ne dea în mână mijlóce, spre a ne face fericițĭ. Ne-au înființat școle primare și mediĭ, ne-au înființat reuniunĭ filantropice, literare, industriale, economice ș. a. Cu un cuvènt: ne-au deșteptat, ne-au luminat, ne-au îndulcit și ne-au pus în picióre. Acum e rêndul la noi sĕ continuăm ce au început ei!*"

Așa e, vrednice bĕtrân, acum e rêndul la noi sĕ continuăm și ce au început ei, și ce ai lăsat Tu. Dér ca sĕ putem continua cu devotament și abnegațiune, Tu ne vei fi făclie aprinsă, stea argintie, stea magică și conducĕtóre în munca nóstră, până la pórta noului Ierusalim, unde Tu ai și întrat aḑĭ, după-ce Țĭ-ai luat rĕmas bun dela toți ai casei Tale, dela colegiĭ Tĕi și dela toțĭ, carĭ te-au cunoscut, Te-au stimat și Te-au iubit. Tu ai plecat, noi am rĕmas. Tu eștĭ acasă, noì prin strĕinĭ. Tu dormĭ în pace, noi priveghiăm și suferim. Și:

„Cât vom fi încă purtațĭ prin lume
De valul viețiĭ, de-al sórtei vênt,
Vom șopti jalnic dragul tĕu nume
Cu un Adio! l'al tĕu mormênt!"

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	113.80
Renta de corône ung. 4%	90.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.50
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	97.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	115.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.80
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	96.65
Renta de hârtie austr.	96.35
Renta de aur austr.	114.—
Losurĭ din 1860.	130.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.98
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	646.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	646.50
Napoleondorĭ	19.25
Mărcĭ imperiale germane	117.75
London vista	240.72½
Paris vista	95.95
Rente de corône austr. 4%	97.20
Note italiene	90.40

Cursul pieței Brașov.

Din 26 Octomvre n. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	19.—
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vênd.	19.20
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	117.60	Vênd.	177.66
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.50

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 24 Oct. 1900

Semințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme	
		dela	până la
Grâu Bănățenesc	80	7.29	7.30
Grâu dela Tisa	80	7.81	7.82
Grâu de Pesta	80	7.55	7.65
Grâu de Alba regală	80	7.40	7.42
Grâu de Bácska	80	7.65	7.75
Grâu unguresc de nord	80	7.70	7.80
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Semințe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilograme	
			dela	până la
Sĕcara		70—72	7.02	7.03
Orz	nutreț.	60—62	6.50	6.60
Orz	de rachiu	62—64	5.09	5.80
Orz	de bere	64—66	5.50	5.10
Ovĕs		———	5.57	5.59
Cucuruz	bănățen	75	5.03	5.04
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirișcă			5.—	5.30

Producte div.	Soiul		Cursul	
			dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luțernă ungur.	Prețul per 100 de chilograme	—.—	—.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănățenă		—.—	—.—
„	„ roșiă		—.—	—.—
Ulei de rapiță	rafinat duplu		—.—	—.—
Ulei de in			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta		58.50	59.—
„ „	dela țeră		—.—	—.—
Slanină	svêntată		51.50	—.—
Prune	din Bosnia		55.—	55.50
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon și Serbia		18.—	18.25
„	din Serbia în s.		—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou		—.—	—.—
Gogoșĭ	sêrbesc		—.—	—.—
„	din Ungaria		—.—	—.—
Miere	unguresci		—.—	—.—
„	serbesci		—.—	—.—
Cêră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuțe de s.		—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 24 Oct. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.30	13.30
Credit	389.50	391.50
Clary 40 fl. m.	126.—	128.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	65.—	68.50
Krakau	71.50	72 50
Laibach	50.—	52.—
Buda	126.50	129.50
Palffy	129.—	131.—
Crucea roșie austriacă	42 25	43 25
„ „ ung.	20 —	21.—
„ „ ital.	60.—	62.–
Rudolf	— —	— —
Salm	170.—	173 –
Salzburg	64.50	66.50
St. Genois	198.—	200 —
Stanislau	150 —	—.—
Trientine 4½% 100 m. c.	150 —	160 —
„ 4% 50	27.50	30.—
Waldstein	—.—	—.—
„ de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Têrgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 22 Octob. n. de 36,424 capete, la 13 Oct. au întrat 920 capete și au eșit 717 capete, rĕmânênd la 14 Octob. n. un numĕr de 36,627 capete.

Se noteză marfa ungurésca: veche grea dela 00—00 fil. tînĕră grea dela 96—98 fil., de mijloc dela 96—98 fil., ușóră dela 97—98 fil. — **Sêrbéscă**: grea 94—96 fil., de mijloc 93—95 fil., ușóră 92—94 fil. kilogram.

Bursa de Bucurescĭ

din 24 Oct. 1900.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	88.—
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	88 ½
„ „ din 1893	5 „	„ „	88.½
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iulie	74 —
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	74.½
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	75.—
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	75.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	75 —
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	76.½
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	76.½
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 „	Ian.-Iuli.	89.¾
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	75.½
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	79.½
„ „ „ Iași	5 „	„ „	73 —
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	50 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	21 50
Banca agricolă	500	150 v.	282.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	215.—
Națională de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	385.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	390.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0	200	„ „	100.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	86.—

Scompturĭ:

Banca naț. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg	6%
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5%
Londra	3 „	Belgia	4%
Viena	4½	Elveția	5%

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 88—1900.

Publicare de licitare.

Subscrisul senat bisericesc, escrie prin acésta licitațiune publică, pentru edificarea bisericei, din parochia Rebra mare (Nagy-Rebra) (comit. Bistrița-Năsĕud), pre basa planului și a devisului de spese, aprobat de Pré Ven. Consistor Eppescu al Gherlei cu clausula de dtto 18 Iulie 1899, sub Nr. 6190 pre diua de 12 Novembre 1900 st. n. la 10 óre a. m.

Licitațiunea va fi verbală, și cu oferte închise, carĭ vor fi a se așterne la adresa senatului bisericesc, provĕdute cu vadiul legal, până la datul licitărei.

Planul și devizul de spese, precum și condițiunile de licitațiune, se pot vedé în cancelaria oficiului parochial, din Rebra mare până la ziua de licitare.

Prețul de strigare se statoresce cu 30,570 coróne și 18 filerĭ.

Din ședința ținută la 29 Octomvre 1900.

Președintele:

Onisim Rotariu, paroch gr.-cat. — **Iacob Pop**, secretar.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.